

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΙΟΥΝΙΟΥ, 1869.

ΤΟΜΟΣ Κ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 462.

ΜΙΣ ΧΟΛΙΓΚΦΟΡΘ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ΚΑΡΟΛΟΥ ΔΙΚΕΝΣ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλ. 460.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Μετ' ὀλίγον ἠγάπησα τὴν ἑπαυλιν καὶ ἤρχισα νὰ ἔννωθ τὴν σημασίαν τῆς φράσεως « οἰκιακὸς βίος. » Ἡ ὠραιότης καὶ ἡ καλλονὴ τινῶν προσώπων καὶ μερῶν καταλαμβάνουσι τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἐξ ἐφόδου, ἐνῶ τὰ ἄλλα ἐκτιμᾷ τις βαθμηδόν. Πλὴν τὴν ἑπαυλιν τοῦ Χιλσβὸρ ἠγάπησα πολὺ κατ' ἀρχὰς καὶ ἔτι περισσότερο μετὰ ταῦτα· διότι ἐξετάζων τις αὐτὴν ἀπλῶς ἔβλεπεν ὅλην τὴν εἰρήνην καὶ ἀφθονίαν τῆς ἀγγλικῆς ἐπαύλεως, ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ ζητοῦντες περισσότερο τὴν εὐρισκὸν γραφικωτάτους τοὺς κοκκινωποὺς θάμνους τοῦ κήπου, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ ἥλιος ἔστειλε πῦρ κατὰ τὰς παγωμένας πρωῆς, καὶ τὰς ἀπεράντους βοσκὰς αἵτινες ἔφθανον μέχρι τοῦ θολοῦ ποταμοῦ, ὅπου αἱ ἀγελάδες ἐδρόσιζον τοὺς πόδας των κατὰ τὰς πνιγηρὰς νύκτας.

Δὲν τὰ περιγράφω καλά, τέχνα μου; Γνωρίζετε ὅσον καὶ ἐγὼ τὸν περίεργον καὶ πλήρη ἀναδενδράδων κήπον ὑπὸ τὰ κάτω παράθυρα τοῦ ἐστιατορίου, καταφορτωμένον ἀπὸ πλούτη ὄλων τῶν εἰδῶν, ἀπὸ

σπορῶν κυψελῶν καὶ βόδων καὶ βάτων ἀνθισμένων. Πολλοὶ καὶ διάφοροι εὐωδίαὶ κατέκλυον ἀδιακόπως τὴν αἴθουσαν. Γνωρίζετε τὴν ποιμένην καὶ τὴν μάνδραν τῶν δορκάδων, τὸ παλαιὸν δένδρον ὅπου ὁ νυκτικόραξ ἔστησε τὴν φωλεάν του, ὁ νυκτικόραξ ἔκεινος ὅστις συνείθιζε νὰ ἔρχεται καὶ νὰ κάθεται τὴν νύκτα εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ παραθύρου τοῦ σπουδαστηρίου μας καὶ νὰ συρίζῃ. Γνωρίζετε τὸ ἡλιακὸν ὠρολόγιον εἰς τὸ ὅποιον ὁ φωναλαῆς πετεινὸς συνείθιζε νὰ πηδᾷ καὶ νὰ κάθεται καὶ νὰ ἐξαπλώνη τὴν οὐράν του. Ἐνθυμεῖσθε τὸν περιστερῶνα ὅπου αἱ περιστερὰ ἔτριζον καὶ ἐπτεροῦγιζον. Γνωρίζετε τὴν σιταποθήκην ὅπου ὁ σίτος ἐσωρεύετο, τὰς καλύβας ὅπου αἱ ἀγελάδες ἠλμέγοντο, τὰς φωλεὰς ὅπου ἔκειντο τὰ βόδοχρον αὐγά, καὶ τὴν ἀποθήκην ὅπου τὰ χειμερινὰ ἀπίδια ὠρίμαζον. Γνωρίζετε ἐπίσης ὅλην τὴν οἰκίαν καὶ τὰ ἐντὸς αὐτῆς δωμάτια, τὰς σκοτεινὰς διόδους, τὸ γαλακτοφυλακτεῖον, τὰς ἀποθήκας, ὅλα τὰ κατατόπια αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν δύνασθε νὰ γνωρίζετε καὶ πῶς ἡ Μίς Χολιγκφορθ εἰργάζετο μεταξὺ αὐτῶν, γερμίζουσα μίαν ἡμέραν διὰ τῆς δραστηριότητός της τὰς ἀποθήκας ὅπως κενωθῶσι τὴν ἐπαύριον· σκληρύνουσα τὰς λεπτὰς χεῖρας της διὰ τῆς ἐργασίας ὅπως ἀποδοθῇ δικαιοσύνη, ὅπως κερδήσῃ τινὲς ἐξ ἐκείνων οἱ ὅποιοι εἶχον χάσει, ὅπως μέρος τῶν βαρέων χρεῶν τοῦ συζύγου της

πληρωθῶν, καὶ ἀρχειρεθῆ ἀπὸ τῶν ὤμων τοῦ μέρους τῶν καταρῶν τῶν πτωχευσάντων ἐξ αἰτίας του.

Οὐδὲν εἶδος πολυτελείας ἦτο συγχωρημένον εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην. Ἐφόρουσαν τὰ παλαιὰ φορέματα καὶ ἐμβάλωναν αὐτὰ ἕως ὅτου δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ φορεθῶν καὶ ἐπιδιορθωθῶν. Τὰ κοράσια εἶχον ἡλικίαν διὰ νὰ σταλοῦν εἰς παρθενωγείον, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἀρκεσθῶν εἰς τὴν ἀνατροφὴν τὴν ὁποῖαν θὰ εὕρισκον εἰς τὴν οἰκίαν των, ἐνόσω δυστυχῆς τι πλάσμα ὑπέφερον ἀκόμη στενοχωρίαν ἀπὸ τὰ σφάλματα τοῦ πατρὸς των. Τὸ μόνον ἐπιτετραμμένον εἰς αὐτὰς ἦτο ἡ ἐλεημοσύνη. Ἡ μὲν Μόψι εἶχε τὴν ἀδειαν νὰ μοιράζῃ τὸ γευμά της μὲ παινασμένον παιδίον, καὶ ἡ Ἰωάννα νὰ χαρίζῃ τὸ νέον μεσοφοῦστανόν της εἰς ἡλικιωμένην γυναικα· ἀλλὰ τότε ἐχρεώσταν νὰ τὰ στερηθῶν αὐταί, ἕως ὅτου φθάσῃ ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποῖαν θὰ εὐχαρίστουν καὶ ἑαυτῶν τὰς ἀπαιτήτους ἀνάγκας. Ἡ δὲ μήτηρ ἐπεσκέπτετο ἀδικητικῶς τοὺς πτωχοὺς, καὶ τὸ μακρὸ μελανὸν ἔνδυμά της καὶ τὸ σχεδὸν κουακερικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς της ἦσαν θέαμα χαροποιῶν ὅτε ἐπλησίαζεν εἰς τὰς ταπεινὰς θύρας.

Ἡσθάνομην ἀληθῶς ὅτι ἤμην ὡς κηφὴν ἐν τῷ μέσῳ κυψέλης, ὅτε τὴν πρωῒαν ἐξερχομένη τοῦ δωμακτίου μου συνήντων τὴν μὲν Κ. Χόλιγκφορθ ἐρχομένην ἀπὸ τὴν ἐργασίαν της εἰς τὸ γαλακτοφυλακεῖον, τὴν δὲ Ἰωάνναν ἀπὸ τὸ δωμάτιον ὅπου ἔρραπτε καὶ ἐπιδιορθωνε τὰ ἀσπρόρουχα τῆς οἰκίας καὶ τὴν Μόψιν ἀπὸ τὸ μαγειρεῖον κρατοῦσαν πινακίον εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν σεσωρευμένα πλακούντια διὰ τὸ πρόγευμα, δεικνύοντα ποῖα ἦτο ἡ πρωῒνή της ἐργασία. Τοσοῦτον ἐξήλεσα αὐτὰς ὥστε δὲν ἤδυναμην νὰ φάγω. Διατί δὲν ἠμποροῦσα καὶ ἐγὼ νὰ χρησιμεύσω κατὰ τι; Ἔδοσα εἰς τὴν Μόψιν ταινίας τινὰς, αἱ ὁποῖαι ὅμως μὲ ἐπεστράφησαν ὑπὸ τῆς μητρὸς της, διότι δὲν ἔπρεπε νὰ φορῇ ἄλλο τι ἢ τὸ ἀπλοῦν μαῦρον φόρεμά της καὶ τὴν λευκὴν τραχηλιάν της. Ἔδοσα εἰς τὴν Ἰωάνναν βιβλίον μὲ ποιήματα καὶ ξυλογραφίας, αὐτὸ δὲ ἐγένετο δεκτὸν μετὰ μεγίστης ἠδονῆς. Τοῦτο μὲ ἐνεθάρρυνε. Καθ' ὅδον συνήντησα δύο μικρὰ παιδία, καὶ εἰς τὸ μὲν ἐν ἐξ αὐτῶν ἔδοσα ὠραῖον μεταξωτὸν σχοινίον διὰ πῆδημα, εἰς δὲ τὸ ἄλλο μίαν κούκλαν ἐνδυμένην μὲ τὸ λεπτὸν ὕφασμα ἐνὸς ὠραιοτάτου πύλου μου, τὸν ὁποῖον κατεκομμάτιασα ἐπίτηδες διὰ τοῦτο. Δὲν ἠθέλα πλέον νὰ ἤμαι παιονία καμκρόνουσα μεταξὺ ἄλλων χρησίμων καὶ ταπεινῶν ἀνθέων. Κατ' ἀρχὰς ἐλυπήθην διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ὠραίων μικρῶν μου στολισμάτων, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἤρχισα νὰ θαυμάζω τὴν σοβρότητα τοῦ στακτεροῦ φορέματός μου καὶ τῆς μικρᾶς μου μαῦρης ποδίας. Ἐμαθα νὰ κάμνω κρεατόπιτταν καὶ γλυκύσματα, νὰ σκουπίζω

καὶ συγυρίζω τὰ δωμάτια, νὰ πλύνω καὶ διορθώνω ἀσπρόρουχα καὶ *δαυτέλας*, νὰ κτυπῶ τὸ γάλα καὶ νὰ κάμνω βούτυρον. Ἐπειδὴ ὅμως πολλαὶ χεῖρες ἐνησχολοῦντο εἰς ταῦτα, συχνὰ δὲν εἶχα τί νὰ κάμω. Τὸ ἑσπέρας ἔπαιζα μουσικὴν διὰ τοὺς φίλους μου, καὶ ἐπειδὴ τὴν ἤρσκαν εὐχαριστούμην μὲν ἀλλὰ δὲν ἐθώρουν τοῦτο ἀρκετὸν. Νέον πνεῦμα εἰσῆλθεν ἐντὸς μου, ἠσθάνθη ὅτι ἡ παλαιὰ ἐγὼ μετεβλήθη ἐν τῷ θαυμασμῷ μου, τὸν ὁποῖον συνέλαβα διὰ τοὺς νέους μου φίλους, οἵτινες μὲ ἐδέχθησαν μεταξὺ των.

Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἤρσα τρόπον νὰ φανῶ ὡφέλιμος· ἡ Ἰωάννα καὶ ἡ Μόψι ἐσύχναζαν εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου. Ἡμέραν τινὰ ὑπῆγα εἰς τὴν πόλιν διὰ ν' ἀγοράσω τι καὶ πάρω τὰ κοράσια ἀπὸ τὸ σχολεῖον των· ἡ ὥρα εἶχε παρέλθει καὶ ἤρσα τὴν μὲν Μόψιν πηδῶσαν σχοινάκιον εἰς τὴν αὐλὴν μὲ χυδαῖόν τι κοράσιον, ἐνῶ ἡ Ἰωάννα κρατουμένη διὰ σφάλμα τι ἐκάθητο εἰς τὸ δωμάτιον τῶν μαθημάτων ἐπὶ θρανίου, τὰς χεῖρας ἔχουσα ἐσταυρωμένας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐστηριγμένους ἐπὶ τοῦ τοίχου. Ὅτε εἰσῆλθα κατεκοκκίνισεν· ἦτο ὑπερήφανος καὶ ἐνόησα ὅτι προσεβλήθη διότι τὴν ἤρσα τιμωρημένην. Τὴν ἐκαλόπιασα διὰ νὰ μὲ εἰπῇ τί τὴν ἐλύπει.

— Εἶμαι ἱκανὴ νὰ διδάξω ὅλον τὸ σχολεῖον, μὲ εἶπεν ἀγρίως, καὶ τὸν διδάσκαλον καὶ τὴν διδασκάλισσαν καὶ ὅλους, καὶ ὅμως μὲ κρατοῦν πάντοτε εἰς τὸ α, β, γ, ὡς ἂν ἤμην μωρόν. Τόσον μὲ βρύνει αὐτὸ, ὥστε ἐνίοτε ἀποκρίνομαι στραβὰ διὰ τὸ νέον τοῦ πράγματος. Σήμερον ἀντὶ νὰ κάμω ἀριθμητικὴν εἰς τὴν πλάκαν μου, ἐζωγράφησα δύο κεφαλὰς ἀπὸ τὰ δράματα τοῦ Σακεσπέρου καὶ διὰ τοῦτο μὲ ἐτιμώρησαν.

Ἐδραξα τὴν περίστασιν αὐτὴν ὅπως προσφερθῶ εἰς τὰ κοράσια ὡς διδασκάλισσα. Ἡ Μόψι ἀκούσασα τοῦτο μὲ ἐνηγκαλίσθη περιχαρῆς καὶ ἡ Ἰωάννα μὲ ἐσφιγξέ τὴν χεῖρά μου καὶ ἐσιώπα καθ' ὅλον τὸν δρόμον, ἐκτὸς μόνον ὅτε μὲ εἶπε·

— Φοβοῦμαι ὅτι ἡ μήτηρ μου δὲν θὰ συγκατατεθῇ ποτὲ εἰς τοῦτο. Εἶμαι ὑπὲρ τὸ δέον ὑπερήφανος καὶ θέλει νὰ μὲ ταπεινώσῃ. Νομίζει ὅτι εἶναι καλὸν δι' ἐμὲ νὰ συχνάζω εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου.

Τὸ ἑσπέρας ὅμως ἐγὼ εἶπα τὸ σχεδίον μου εἰς τὴν Κ. Χόλιγκφορθ, ἥτις μετὰ μικρὰν συζήτησιν τὸ παρεδέχθη. Ἐξέλεξα διὰ τὰ μαθήματά μας δωμάτιον κενόν, ἐθέσαμεν ἐντὸς αὐτοῦ μεγάλην τράπεζαν καὶ καθίσματα, καὶ ἦναπτα λαμπροτάτην φωτίαν ἐντὸς τῆς μεγάλης θερμάστρας, καὶ τὸ ἑσπέρας ἀπ' οὗ ἐκλείαμεν τὰ παραπετάσματα εἰς τὴν αἴθουσαν, ἀπ' οὗ ἐστρώναμεν τὴν τράπεζαν διὰ τὸ τέτοιον ἀφίναμεν τὴν Κ. Χόλιγκφορθ ν' ἀναπαυθῇ εἰς τὸ ἀνάκλιτρον ἐπὶ μίαν ὥραν, καὶ ἀπρηχόμεθα αἱ

τρεις εἰς τὸ σπουδαστήριόν μας ὅπως συνομιλήσωμεν ἔμπροσθεν τῆς φλογὸς τῶν ξύλων. Ἐκεῖ ἤρχετο καὶ ὁ Ἰωάννης ὅταν ἐτύχαινε νὰ τελειώσῃ τὰς ἐργασίας του ἐνωρίτερα, καὶ ἐπαυροῦμεν πολλὰς εὐτυχεῖς ὥρας οἱ τέσσαρες καθήμενοι περὶ τοῦ λάμποντος πυρὸς, συνομιλοῦντες καὶ ψίνοντες ἀπίδια. Ἐλέγαμεν ἱστορίας περὶ τοῦ ἐξω κόσμου καὶ διηγήσεις περὶ τῶν περιχώρων μας. Περιεγράφαμεν τόπους καὶ ἀνθρώπους τοὺς ὁποῖους εἶχαμεν γνωρίσει, καὶ ἐλέγαμεν ποῖαν ἰδέαν εἶχαμεν περὶ ἄλλων τοὺς ὁποῖους δὲν εἶχαμεν ἰδεῖ. Ὁ Ἰωάννης ὅστις εἶχε ταξιδεύσει ἦτο ὁ πλέον πολὺλογος, καὶ καθὼς ἐγὼ ἤμην θαῦμα διὰ τὰς ἀδελφὰς του, οὕτω καὶ ἐκεῖνος ἦτο θαῦμα δι' ἐμὲ. Ἐγελῶμεν, ἐκλαίαμεν, ἠκούσαμεν μόλις ἀναπνεύουσαι καὶ σιωπῶσαι, ὅπως ἐκεῖνος ἤθελεν, ἐνῶ ὁ οὐρανὸς ἐφαίνετο ἀπὸ τοῦ παραθύρου κόκκινος καὶ σκοτεινός, ἐνῶ ὁ ἀνεμὸς ἐμούγγριζε μεταξὺ τῶν ἐρήμων ἀγρῶν, ἐνῶ τὰ ἀπίδια ψινόμενα ἐσύριζαν καὶ τὰ ξύλα καιόμενα ἐκρότουν καὶ συνώδευαν τὰς φωνὰς μας.

Κατ' ἄλλας πάλιν ἑσπέρας, ὅτε ὁ Ἰωάννης ἤργοπόρει νὰ ἔλθῃ, καὶ ἡ Μόψι βαρυνόμενη πλέον ν' ἀκούσῃ σπουδαίαν ὁμιλίαν ἐξήρχετο ὅπως ἀκούσῃ τὰς παιδίσκας τραγουδούσας εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἡ Ἰωάννα συνειθίζε νὰ μὲ ἀνοίγῃ τὴν καρδίαν της καὶ νὰ μὲ ὁμιλῇ περὶ τῶν ταλαιπωριῶν τῆς οἰκογενείας της. Ἡ καρδία της ἦτο αὐστηρὰ καὶ πικρὰ ἐναντίον τοῦ πατρὸς της. Καλὰ μὲ εἶπεν ὅτι ἦτο ὑπερήφανος, καὶ καλὰ ἔκαμνε ἡ μήτηρ της θέλουσα νὰ τὴν ταπεινώσῃ ἂν ἦτο δυνατόν. Εἶχε, πιστεύω, μεγάλον νοῦν καὶ ἰσχυρὸν χαρακτῆρα. Δὲν νομίζω ὅτι ἐσυλλογίζετο πολὺ τὸ τελευταῖον τοῦτο, τὰς διανοητικὰς δὲ μὲς δυνάμεις της τὰς ἠσθάνετο. Ἐγνώριζεν ὅτι ἦσαν γεννημένοι διὰ νὰ κινεῖντο εἰς ὑψηλὴν σφαιραν, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἠγανάκτει ἐναντίον τῆς τύχης της, καὶ ἐτι πλέον ἐναντίον τῆς τύχης τοῦ ἀδελφοῦ της.

Μὲ φαίνεται ὅτι τὴν βλέπω ἀκόμη καθημένην εἰς τὸ χαμηλὸν σκαμνίον της, ἔμπροσθεν τοῦ πυρὸς, κρατοῦσαν μὲ τὰς χεῖράς της τὰ γόνατά της, τὴν μέλαιναν κεφαλὴν της κλίνουσαν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσαν στηριγμένους ἐπὶ τῆς σειομένης σκιάς ὑπεράνω τῆς ἐστίας.

— Ὅταν συλλογίζομαι ὅτι ὁ Ἰωάννης ἔγινεν ἐνοικιαστὴς ἐπαύλεως, ἔλεγεν, ὁ Ἰωάννης ὁ ὁποῖος διὰ τὴν εὐφυΐαν του εἶναι ἄξιος νὰ γίνῃ πρωθυπουργός! Καὶ δὲν ὑπάρχει καμμία ἐλπίς νὰ γλυτώσῃ ποτὲ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐργασίαν· καμμία ἐντελῶς!

Καὶ ἐγὼ συνεφώνουν εἰς τοῦτο ἂν καὶ μὲ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἡ ἐπαυλις δὲν θὰ ἦτο βεβαίως τόσον εὐχάριστος ἂν ὁ Ἰωάννης ἀνεχώρει ἀπ' αὐτὴν καὶ ἐγίνετο πρωθυπουργός. Προσεπάθησα δὲ νὰ πολεμήσω τὴν ἀθυμίαν της ἐναντίον τοῦ μέλλοντος αὐτῆς.

— Ἄν ἐγνώριζες τὴν ματαιότητά καὶ τὴν ἐλαφρότητα τοῦ κόσμου καὶ τῶν διασκεδάσεων, τῆ ἐλεγον μὲ ἦθος φρόνιμον, θὰ ἦσο ἀγνώμων διὰ τὴν ἡσυχόν μας ζῶν τοῦ Χιλισβρό.

— Δὲν συλλογίζομαι τὸν κόσμον καὶ τὰς διασκεδάσεις, μὲ ἀπεκρίνετο, ἀλλὰ τὸν κόσμον τοῦ νοῦς, τῆς εὐφυΐας.

— Καλὴ Ἰωάννα, τῆ ἀπεκρινόμεν ἐυθύμως, ἠμπορεῖς νὰ εἰσχωρήσῃς εἰς αὐτὸν ἀκόμη.

— Ὄχι! μὲ εἶπεν. Ἄν εἶχα καθαρὸν ὄνομα θὰ προσεπάθουν νὰ τὸ κάμω. Ὅπως ὅμως εἶμαι δὲν θέλω ποτὲ ἀνεγείρει τὴν κεφαλὴν μου μόνον διὰ νὰ μὲ δακτυλοδεικτοῦν. Ἀλλὰ δὲν θὰ περάσω τὴν ζῶν μου εἰς Χιλισβρό ἀθυμοῦσα. Θὰ ἀναχωρήσω ἀπὸ ἐδῶ, θὰ ἐργασθῶ, θὰ διδάξω ἢ θὰ γράψω ἂν ἠμπορέσω. Μὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀγαπήσω νὰ ψίνω καὶ νὰ μαγειρεύω ὡς ἡ Μόψι, ἢ νὰ τὸ κάμνω καὶ χωρὶς νὰ τὸ ἀγαπῶ ὅπως ἡ μήτηρ μου. Οὕτε θὰ γίνω ποτὲ δειλὴ καὶ θὰ ἐγκαταλείψω τὴν οἰκογενεῖάν μου ὅπως... Ὄχι, ἡ Ἰωάννα Χόλιγκφορθ θὰ κάμῃ τὸ χρέος της καὶ ἴσως βοηθήσει καὶ τὸν ἀδελφόν της.

Εἶδα τοὺς ὀφθαλμοὺς της καταφλεγόμενους, καὶ δὲν μὲ ἤρσκαν αἱ ἀγριαὶ αὐταὶ διαθέσεις τῆς Ἰωάννας. Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐφυλλολόγουν βιβλίον, ὅπως δὲ ἀποτρέψω τὴν προσοχὴν της ἀπὸ τοῦ ἀντικειμένου ἐκείνου, ἀνέγνωσα τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον ἦτο γεγραμμένον ἐπὶ τῆς σελίδος τοῦ τίτλου.

— Μαρία Χόλιγκφορθ, εἶπον. Δὲν ἦτο ἡ μεγαλύτερα σου ἀδελφή;

Ἡ Ἰωάννα ἀνεπήδησε.

— Ναί, εἶπε, ποῖος σὲ τὴν ἀνέφερον;

— Ἡ μήτηρ σου, ἀπεκρίθη, μὲ ὠμίλει ἄλλοτε περὶ τῆς μικρᾶς της Μαρίας, ἡ ὁποία ἦτο εἰς τὸ σχολεῖον εἰς τὴν Γαλλίαν. Δὲν ἐνθυμούμαι ποῖος μὲ εἶπεν ὅτι ἀπέθανεν. Τὴν ἐνθυμῆσαι;

— Ναί, βέβαια, ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα, πολὺ καλὰ. Δὲν τὴν ἐχάσαμεν εἰμὴ ἀπ' οὗ... ἀπ' οὗ ἔφυγεν ὁ πατήρ μου.

— Ἰποθέτω ὅτι ἐλυπήθη κατάκαρδα διὰ τὴν δυστυχίαν αὐτὴν, ἀπεκρίθη ὁ σύννοος. Ἐλυπήθη ὅμως διότι τὸ εἶπα. Πλὴν ἡ Ἰωάννα ἀπήντησεν ἐπιτόμως·

— Ναί. Καὶ κρύψασα τὸ πρόσωπόν της μεταξὺ τῶν χειρῶν της, ἔμεινε ἀκίνητος καὶ βυθισμένη εἰς σκέψεις ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν. Οὐδέποτε πλέον ἀνέφερα τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἰς τὴν Ἰωάνναν· ἐσπέραν μόνον τινὰ, ὅτε ἡ Μόψι καὶ ἐγὼ ἤμεθα μόνον, ἡ Μόψι μὲ εἶπε πρώτη·

— Σοφία, μὲ κρατεῖς αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὅπως συνειθίζε νὰ μὲ κρατῇ ἡ ἀδελφὴ μου Μαρία μὲ τοὺς δύο βραχίονάς της περὶ τὴν μέσην μου, ὅταν ἤμην

μικρόν παιδάκι καὶ ἔπαιζε μὲ μὴ μου εἰς τὸ δωμάτιόν μας τοῦ Λονδίνου.

— Τὴν ἐνθυμῆσαι λοιπόν; ἠρώτησα.

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ Μόψι. Τὴν ἐνθυμοῦμαι ὡς ὄνειρον. Ἦρχετο συνήθως εἰς τὴν οἰκίαν τὰς ἑορτὰς καὶ μὲ μὴ τῆς μία ὥραία κυρία Γαλλίς, ἡ ὁποία κατεταράττετο ὅταν δὲν εἶχαμεν ταινίας εἰς τὰ μανικιά μας καὶ τὰ ὑποδήματά μας. Ἐνθυμοῦμαι τὴν ἀδελφὴν μου Μαρίαν μὲ λευκὸν ὠραῖον φόρεμα στολισμένον μὲ δαντέλας καὶ μὲ κόμην σγουρὰν μέχρι τῆς μέσης τῆς. Πλὴν δὲν ὁμιλοῦμεν ποτὲ περὶ αὐτῆς τώρα, οὔτε περὶ τοῦ πατρὸς μας διότι λυπεῖται καὶ ἡ μήτηρ μας καὶ ὁ Ἰωάννης. Ἐσυνεθίζα νὰ ὁμιλῶ περὶ αὐτῆς ἐνίοτε τὴν νύκτα μὲ τὴν Ἰωάνναν, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τὴν ἐρωτῶ τί ἐφρόνει ὅτι ἡ ἀδελφὴ μας Μαρία ἐσκέπτετο δι' ἡμᾶς εἰς τὸν οὐρανόν· ἀλλ' ἡ Ἰωάννα ἔκλαιε τόσον τρομερὰ ἅμα τὴν ἀνεφρα ὥστε ἐτρόμαζα. Ἐπεθύμουν νὰ εἶχα κανένα μὲ τὸν ὁποῖον νὰ ὁμιλῶ περὶ αὐτῆς. Μὲ φαίνεται τόσον σκληρὸν ἐκ μέρους μας ὅλων νὰ τὴν λησμονώμεν. Εἶπε καὶ δάκρυα ἐκυκλοφόρησαν εἰς τοὺς γυαλοὺς ὀφθαλμοῦς τῆς Μόψι. Ἀλλὰ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἔψαλλον ὡς κορυδαλὸς καταγινομένη εἰς οἰκιακὴν τινα ἐργασίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ὁ χειμὼν ἐπροχώρει· τὰ Χριστούγεννα ἐπλησίαζον καὶ οἱ ἐργάται κατεγίνοντο νὰ ἐτοιμάσωσι τὸν παλαιὸν πύργον πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Κ. Χίλλ καὶ τῆς οἰκογενείας του. Ὁ Ἰωάννης εἶχε παρακληθῆ νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν ἐπιδιόρθωσιν ταύτην τῆς οἰκίας, διότι τὸ μέρος ἦτο ἀκατοίκητον πρὸ χρόνων καὶ πολλὰ μεταβολαὶ ἔμελλον νὰ γίνωσι καὶ πολλὰ ἔπιπλα νέα νὰ προστεθῶσιν. Ἡ ἐπιστάτρια, ἡ ὁποία ἀνεπαύετο κατὰ τὸ ἡμισυ μέρος τῆς ζωῆς τῆς εἰς δύο δωμάτια γωνίας τινὸς τοῦ πύργου, ἔσπευσε νὰ ἀνοίξῃ τότε εὐθύμως τὰ παράθυρα, νὰ ἀνάψῃ πυρὰς, νὰ ἐπιστατήσῃ, ὥστε νὰ σκουπίσωσι καὶ καθαρίσωσι, νὰ ἐπαγρυπνήσῃ τοὺς ζωγράφους καὶ τὰς γυναίκας μὲ τὸ ἡμεροκάματον, καὶ νὰ ἐτοιμάσῃ ἄφθονα ἀλμυρὰ καὶ γλυκύσματα διὰ νὰ στολίσῃ τὰς θυρίδας τοῦ κελλαρίου τῆς.

Ἡ καλὴ αὐτὴ γυνὴ ἦτο παλαιὰ γνωριμία τῶν δύο κορασιῶν μας, τὰ ὁποῖα συχνὰ ἐπεσκέπτοντο αὐτὴν κατὰ τοὺς περιπάτους των εἰς τὸν λειμῶνα καὶ τοὺς κήπους τοῦ πύργου. Ἡ Κ. Βέατου, πάντοτε περιέμενε αὐτὰς ἀπὸ τὸ μονῆρες παράθυρόν τῆς, καὶ κατὰ πολλὰς χειμερινὰς ἡμέρας τὰς διμοίραζε γλυκύσματα πλησίον τῆς ἐστίας τῆς ἐνόσω ἐστέγνωσε τὰ κάθυρα ἐπανωφόριά των, καὶ τὰς διηγέτο ἱστορίας περὶ τῶν εἰκόνων αἱ ὁποῖαι εὗρίσκοντο εἰς

τὴν αἴθουσαν. Ἀργότερα ἀνεκάλυψαν τὴν βιβλιοθήκην, ὠραῖον δωμάτιον πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς οἰκίας καὶ ἐφωδιασμένον μὲ ἀρίστην συλλογὴν βιβλίων, ὅπου εἰσερχόμενοι ἀνεγίνωσκον ὁσάκις εἶχον διάθεσιν. Ἐγὼ δὲ, ὡς διδασκάλισσα, ἐνεθάρρυνα τὴν συνήθειάν των καὶ τοῦλάχιστον ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος εἶχομεν μίαν «ἡμέραν ἀναγνώσεως», ὡς ὠνομάζουεν αὐτήν. Ἡ Κ. Βέατου ἐγνώριζε τὴν ἡμέραν μας καὶ μᾶς προητοίμαζε καφὲν καὶ ἤναπτεν ὠραίαν φωτιάν ἣτις μᾶς περιέμενε, ὥστε διηρχόμεθα θελκτικωτάτας σπουδαστικὰς ὥρας μὲ τὰ βιβλία ἐπὶ τῶν γονάτων, καθήμενοι εἰς τὰς βαθμίδας τῆς μικρᾶς κλίμακος τῆς βιβλιοθήκης, ἡ βυθισμένοι εἰς τὸ βάθος τῶν δερματίνων σκαμνίων.

Πλὴν ἡ πολυτέλεια τῶν ἡσύχων αὐτῶν ἡμερῶν διεταράχθη. Οἱ ἐργάται ἐσφυροκόπουν περίξ ἡμῶν, καὶ ἡ αὐθάδης εὐωδία τοῦ χρώματος μᾶς δυσηρέσκει. Μετεβάλομεν τὰς ἀναγνωστικὰς μας ἡμέρας εἰς ἡμέρας γενικῆς ἐπιθεωρήσεως, καὶ διεσκαδάζομεν παρατηροῦσαι πῶς αἱ σκοτειναὶ γωνίαι ἀπεκδύοντο τὰς ἀράχνας των καὶ ἀνεφαίνοντο εἰς τὸ φῶς καθαροὶ καὶ λάμπουσαι. Ἡσθάνομεν εὐχαρίστησιν ἀναλογιζομένη ὅτι ἡμῶν χρήσιμος τὰς ἡμέρας ἐκείνας εἰς τὸν Ἰωάννην, διότι ἡ μήτηρ του δὲν ἀνεμιγνύετο εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, καὶ ὅμως εἶχε μεγίστην ἀνάγκην τῆς συμβουλῆς γυναικὸς τινος. Ἐγὼ ἐξέλεξα τὰ χρώματα τοῦ τάπητος τῆς αἰθούσης τῆς Κ. Χίλλ, ἐγὼ ἐξέλεξα τὰ μεταξωτὰ παραπετάσματα τῆς μικρᾶς αἰθούσης τῆς Μις Λεονάρδου, ἐγὼ ἐτακτοποίησα ἐκ νέου εἰς τὰ δωμάτια τὰ περίεργα πράγματα τὰ ὁποῖα εἰς ἡ δύο ἀποπλανημένοι μόνον ποντικοὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶχον τὴν περιέργειαν νὰ βλέπωσιν. Ἐγνώριζα κάλλιστα ὅτι ἐπραττον ἔργον εὐκόλον εἰς ὁποιαδήποτε ἄλλην, καὶ ὅμως ἡμῶν ὑπερευχαριστημένη βλέπουσα πόσον ὁ Ἰωάννης ὑπερετίμα τὰς ὑπηρεσίας μου. Εὐχαριστοῦμαι ἀκούουσα αὐτὸν περιγράφοντα εἰς τὴν μητέρα του τὴν ἄπειρον φιλοκαλίαν καὶ ἐπιτηδειότητά μου, ἀλλὰ καὶ ἔλυπούμην βλέπουσα τὰ ἀνήσυχα βλέμματά τῆς περιστρεφόμενα ἀπ' αὐτοῦ εἰς ἐμέ. Ἐνόησα ὅτι ἐφοβέτο μήπως ὁ υἱὸς ἤρχιζε νὰ μὲ ἀρέσκῃ ὑπὲρ τὸ δέον· ἐνίοτε δὲ ἐσυλλογίζομαι τοῦτο καὶ ἐγὼ μὲ φόβον ἀναμειγμένον μὲ χαρὰν. Ἐμάντευσα ὅτι ἡ μήτηρ του ἐπροτίμα νὰ κρατήσῃ τὸν υἱὸν τῆς πλησίον τῆς ἀνύπανδρον, ἴσως δὲ καὶ ὅτι ἐκεῖνος δὲν ἐδύνατο νὰ νυμφευθῆ. Συχνὰ ἐπεθύμουν ἐγκαρδίως νὰ σφίγγω τὴν χεῖρά τῆς καὶ νὰ τῆ εἶπω· «Μὴ φοβῆσαι, εἶμαι εἰλικρινής» ἀλλὰ κατάρθωνα μόνον νὰ τὴν βλέπω εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ σιωπῶ. Καὶ οἱ λογισμοὶ αὗτοι, ἴσως διότι δὲν ἐδυνάμην νὰ τοὺς ἐκφράσω καὶ ἀπαλλαχθῶ ἀπ' αὐτῶν, ἔμενον ἐντός μου καὶ κατεδάρνον τὴν ψυχὴν

μου. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἤρχισα νὰ ἐξυπνώ τὰς νύκτας, σχεδιάζουσα πῶς νὰ δεῖξω εἰς τὴν Κ. Χόλιγκφορθ ὅτι οὐδεμίαν ἐπιθυμίαν εἶχον νὰ θέσω ἐμαυτὴν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ υἱοῦ τῆς. Καὶ οὕτω προήλθεν ἀποξένωσις μεταξὺ τοῦ Ἰωάννου καὶ ἐμοῦ. Δὲν ἐπεθύμουν νὰ φανῶ ψυχρὰ, ἀλλὰ τοῦτο συνέβη φυσικῶς, καθὼ συνέβη ὅλων τῶν σκέψεων καὶ σχεδίων μου. Ἀνεπτύχθη ψυχρότης ἐν τῷ μέσῳ τῶν εὐχαρίστων ἐργασιῶν μας εἰς τὸν πύργον καὶ μᾶς κατετάραξε, διότι ἀφήρεσε τὴν εὐθυμίαν πάντων, ἐδείκνυε τὰ ὠραῖα πράγματα ἄσχημα, καὶ τὰ εὐχάριστα δυσάρεστα. Ἐδείκνυε τὴν χιονισμένην πεδιάδα ἔρημον καὶ τὸν κόκκινον ἥλιον ὠργισμένον· ἐγενόμην ἐγὼ μὲν ψυχρὰ καὶ δυσάρεστος, τὰ δὲ κοράσια μελαγχολικὰ καὶ ὁ Ἰωάννης ὑπερήφανος καὶ προφυλακτικὸς. Ἡ Ἰωάννα μὲ ὠμίλησε περὶ τούτου εἰποῦσά με·

— Τί τρέχει μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ Ἰωάννου; Ἦσθε τόσον καλοὶ φίλοι ἄλλοτε. Τώρα τρέχεις κάτω κάθε βράδου, ἀν καὶ γνωρίζεις ὅτι ἐκεῖνος ἀρέσκειται νὰ συνομιλῶμεν περίξ τῆς ἐστίας εἰς τὸ σπουδαστήριόν μου. Καὶ ὅταν πηγαίνωμεν εἰς τὸν πύργον σὺ ἀναχωρεῖς πολὺ πρῶτ' διὰ νὰ μὴ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν οἰκίαν μὲ μὴ μου.

— Μὴν εἶσαι ἀνόητη, Ἰωάννα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης καὶ ἐγὼ εἶμεθα τώρα τόσον καλοὶ φίλοι ὅσον καὶ πάντοτε. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ πιστεύῃς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἀρέσκειται πάντοτε εἰς τὰς γυναικείας μας ὁμιλίαις. Πρέπει νὰ τὸν ἀφίνωμεν ν' ἀναπαύεται ἐνίοτε.

Ἡ Ἰωάννα ἐσιώπησεν ἀλλὰ δὲν εὐχαριστήθη· ἐφαντάσθη ὅτι ἤρχισα νὰ περιφρονῶ τὸν ἀδελφόν τῆς. Ἡ ὑπερήφανος καὶ τρυφερὰ καρδιά τῆς δὲν ἐδύνατο νὰ ἀνεχθῆ τοῦτο, ὥστε καὶ ἐκείνη ἀπεξενώθη ἀπ' ἐμοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἠγάπων πολὺ, ἡ μεταβολὴ τῆς πρὸς ἐμὲ μὲ ἐλύπησε μεγάλως.

Οὕτω λοιπὸν ἐγένετο διαίρεσις μεταξὺ μας. Τοῦτο συνέβη ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῶν Χριστουγέννων, ὅτε οἱ ἀγροὶ καὶ αἱ κοιλάδες ἦσαν σκεπασμένοι ἀπὸ χιόνα, ὅτε τὰ ξύλα ἔκαιον ζωηρῶς καὶ οἱ γρύλλοι ἔψαλλον εὐθύμως, ὅτε ἡ φροντίς μας διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ πύργου ἐτελείωσε πλέον, ὅτε τὰ πάντα ἐτακτοποιήθησαν, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ θέρμανσις τῶν δωματίων τοῦ ὕπνου. Ἀφήκαμεν τὴν Κ. Βέατου ἐν κατοχῇ τῆς κυριαρχίας τῆς καὶ περιμένουσαν καθ' ἡμέραν τὴν ἀγγελίαν τῆς προσεχούσης ἀφίξεως τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας αὐτῆς. Τὰ πράγματα εἶχον οὕτω ὅτε μίαν ἡμέραν ὄχημα ἐσταμάτησεν αἴφνης πρὸ τῆς θύρας τῆς ἐπαύλεώς μας, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ Μαρία Τύρελ καὶ ὁ ἀδελφός τῆς Φριδερίκος.

Ἡ Ἰωάννα ἀπεσύρθη εἰς γωνίαν τινα ὅτε τὴν παρεκάλεσα νὰ μὲ συνοδεύσῃ κάτω, ψιθυρίζουσα τι περὶ τῶν «μεγαλοπρεπῶν φίλων μου» τὸ ὁποῖον προσεποιήθη ὅτι δὲν ἤκουσα. Ἀλλ' ἡ Μόψι διώρρωσε τὴν σγουρὰν τῆς κόμην, ἐφόρεσε τὴν καλλιτέραν τῆς ποδίαν καὶ κρατοῦσά με ἀπὸ τὴν χεῖρα κατέβη μὲ μὴ μου εἰς τὴν αἴθουσαν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Στατιστικός ΠΙΝΑΞ κατά φύλην και θρήσκευμα τών εν τῇ Παλαιᾷ καὶ Νεῇ Ἠπιείρῳ, Θεσσαλίᾳ τε καὶ Μακεδονίᾳ Ὀθωμανῶν ὑπηκόων (*).

Διοικητικὸν θέμα	Ἐπαρχία	Ἕλληνες	Φυλάι.					Θρησκείματα.					Τὸ ὅλον
			Ἑλλήνων	Ἄλβανοί	Βλάχοι	Σλάβοι	Αἰθιοπιοὶ	Ἑβραῖοι	Μωαμεθανοὶ	Ὀρθόδοξοι	Λατῖνοι		
Μεταφορὰ	Ἐπαρχία Θεσσαλονίκης	495,755	80,380	698,270	400,740	406,200	46,910	7,000	643,500	710,805	473,950	1,535,255	
		318,000	49,000	49,000	15,000	17,000	42,000	26,000	57,000	320,000	4,000	407,000	
Κατραπία Ἠπιείρῳ	Ἐπαρχία Σερρών	813,755	80,380	717,270	415,740	423,200	58,910	33,000	700,500	1,030,805	477,950	1,942,255	
		813,755	80,380	717,270	415,740	423,200	58,910	33,000	700,500	1,030,805	477,950	1,942,255	
Κατραπία Μακεδονίας	Ἐπαρχία Δεμίσινης	813,755	80,380	717,270	415,740	423,200	58,910	33,000	700,500	1,030,805	477,950	1,942,255	
		813,755	80,380	717,270	415,740	423,200	58,910	33,000	700,500	1,030,805	477,950	1,942,255	
Εἰς μεταφορὰν		813,755	80,380	717,270	415,740	423,200	58,910	33,000	700,500	1,030,805	477,950	1,942,255	

(* Ὅρα φυλλὰς. 461.

Διοικητικὸν θέμα	Ἐπαρχία	Ἕλληνες	Φυλάι.					Θρησκείματα.					Τὸ ὅλον	
			Ἑλλήνων	Ἄλβανοί	Βλάχοι	Σλάβοι	Αἰθιοπιοὶ	Ἑβραῖοι	Μωαμεθανοὶ	Ὀρθόδοξοι	Λατῖνοι			
Συνή. Κατραπίας Σερρών	Ἐπαρχία Δεμίσινης	1,015,755	80,380	717,270	415,740	423,200	58,910	33,000	700,500	1,030,805	477,950	1,942,255		
		1,015,755	80,380	717,270	415,740	423,200	58,910	33,000	700,500	1,030,805	477,950	1,942,255		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Λαρίσης	293,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
		293,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Τρικαλίων	1,308,755	80,380	717,270	415,740	423,200	58,910	33,000	700,500	1,030,805	477,950	1,942,255		
		1,308,755	80,380	717,270	415,740	423,200	58,910	33,000	700,500	1,030,805	477,950	1,942,255		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Καρδίτσας	890,000	80,380	717,270	415,740	423,200	58,910	33,000	700,500	1,030,805	477,950	1,942,255		
		890,000	80,380	717,270	415,740	423,200	58,910	33,000	700,500	1,030,805	477,950	1,942,255		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Αἰτίας	70,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
		70,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Βωλοῦ	40,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
		40,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Αἰτωλίας	30,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
		30,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Βεργίας	15,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
		15,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Πιρίνης	3,801,755	80,380	722,270	243,740	1,557,200	164,910	125,000	604,000	86,000	2,321,500	4,780,805	307,950	7,330,225
		3,801,755	80,380	722,270	243,740	1,557,200	164,910	125,000	604,000	86,000	2,321,500	4,780,805	307,950	7,330,225
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Νύμφης	10,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
		10,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Νεοειμαζάρης	10,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
		10,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Πιρίνης	3,881,755	80,380	722,270	243,740	1,731,700	176,910	125,000	659,000	90,000	2,463,000	4,934,805	307,950	7,330,225
		3,881,755	80,380	722,270	243,740	1,731,700	176,910	125,000	659,000	90,000	2,463,000	4,934,805	307,950	7,330,225
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Πιρίνης	20,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
		20,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Πιρίνης	3,881,755	80,380	722,270	243,740	1,731,700	176,910	125,000	659,000	90,000	2,463,000	4,934,805	307,950	7,330,225
		3,881,755	80,380	722,270	243,740	1,731,700	176,910	125,000	659,000	90,000	2,463,000	4,934,805	307,950	7,330,225
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Πιρίνης	20,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
		20,000	8,000	40,000	16,000	4,000	8,000	20,000	60,000	290,000	38,000	276,000		
Κατραπία Θεσσαλίας	Ἐπαρχία Πιρίνης	3,901,755	80,380	722,270	243,740	1,689,700	200,910	130,000	701,000	101,000	2,933,000	5,674,805	377,950	9,115,724
		3,901,755	80,380	722,270	243,740	1,689,700	200,910	130,000	701,000	101,000	2,933,000	5,674,805	377,950	9,115,724

Βουλγαρικός

Συγκεφαλαίωσις τοῦ ὀλικοῦ ποσοῦ
ἐκάστου ἔθνους ὑποδούλου.

Ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ

Ἕλληνας	3,901,755
Ἡμιέλλ. Ἀλβανοὶ ἐν Ἠπείρῳ καὶ Μακεδ.	80,380
Βούλγαροι καὶ Σέρβοι	2,689,700
Ἀλβανοὶ ἀμιγῆς	914,270
Ἀσιανοὶ ἀποικοὶ	704,000
Δακκορρομῦνοι	243,740
Ἀθίγγανοὶ ἐν οἷς καὶ χριστιανίζοντες	200,910
Ἑβραῖοι	430,000
Αἰθίοπες	404,000
Ἀρμένιοι, Ὀρθόδοξοι καὶ Καθολικοὶ (ἐν τῷ νομῷ Κωνσταντινουπόλεως)	450,000
	<u>9,115,755</u>

Περίληπτικὸς πίναξ τοῦ Ἑλληνικοῦ
ἔθνους.

Ἐν Εὐρωπ. Τουρκ. ὡς ἀντικρῦ ψυχαὶ	3,901,755
Ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ καὶ τῷ Πόντῳ . . .	4,800,000
Ἐν Αἰγύπτῳ	300,000
Ἐν Ῥωσίᾳ	200,000
Ἐν Μολδοβλαχίᾳ	300,000
Ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης	200,000
Ἐν τῇ ἐλευθέρῃ Ἑλλάδι	1,400,000
	<u>8,101,000</u>

ΔΑΚΩΝΙΚΑ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλ. 460.)

Α'. Παροιμίαι.

«*Όταν ἔρχομαι, φεύγα,
καὶ ὅταν φεύγω, παραγκώλα με*» (α).

Ἀηλαδὴ ὅταν δρῶν κατὰ σοῦ, προφυλάζου ὅταν δ' ἀναχωρῶ ἐπίπεσον κατ' ἐμοῦ καὶ ἐπιτυγχάνεις. Λέγεται καὶ ἐπὶ ἐγκρατείας καὶ μάλιστα ἀποχῆς ὀπωρικῶν, ἅτινα κατ' ἀρχάς, πολλὰ ὄντα καὶ εἰς πληθὸς κατὰ συνέπειαν ἐσθιόμενα, ἐπιφέρουσιν ἀσθενείας διὰ τὸ ἄωρον αὐτῶν· περὶ δὲ τὰ τέλη τῆς ὀπωρινῆς ὥρας ὄριμα ὄντα καὶ ὀλιγώτερα ἢ πρότερον, καθίστανται ἀβλαβῆ.

«*Όταν ἐθερίζαμεν, φίλοι μὲ ὅτ' ἀ χεῖλη
Όταν ἀποθερίζαμεν, ὅτ' ἄκρη ἀπὸ τὰ χεῖλη.*»
Ἦτοι ὅταν ἔχη τις ἀνάγκας, κολακεύει, περιποιεῖται, χαρίζεται κλ. ἅμα δὲ λείψῃ ἢ ἀνάγκη, τότε ἐπέρχεται ψυχρότης καὶ ἀδιαφορία.

Β'.

Ἐν Μάνῃ ἐπικρατεῖ ἔθιμον, καθ' ὃ τὴν πρώτην Μαρτίου οἱ παῖδες, ὅπως ἀλλαχοῦ «*τοῦ ἀγίου Βασιλείου*» ἄδουσι «*τὸν Μάρτιον*» ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν περιτρέχοντες καὶ λαμβάνοντες χαρίσματα.

«*Παῖξαι με προστολιστὴ
Χαίρετε παντοῦστοι.*»

(α) Ἀγκωλύω καὶ παραγκωλύω σημαίνει διώκω, ἀλλὰ καὶ ἐμποδίζω· τὸ δὲ σύνθετον παραγκωλύω σημαίνει παρὰ πύδας ἀκολουθῶν ἐπιδιώκω τι.

*Μάρτιος μᾶς ἦλθε
καὶ καλῶς μᾶς ἦλθε.*

*Τὰ ὄρη ἀναδιδοῦναι.
καὶ τὰ πουλιὰ πετοῦνε.
καὶ πάντες ὅς τῆς φουλιαῖς τους
καὶ κάνουνε δουλειὰς τους.*

*Μάρτη ἄξιε καὶ καλὲ
καὶ σκληρὲ καὶ δυνατὲ,
τῶν γραμμάτων ἢ σφαγῆς
τῶν σχολιτῶν ἢ χαρῆς,
ὡς κ' ἔμεῖς οἱ μαθηταί,
γ' ἀγοράζωμεν ἐφτὰ
τὰ πωλοῦμεν δεκαφτὰ
διαφορίζομ' εἰκοσι.*

*Χαῖρε, παῖξε, χελιδόνα
ἀάλησαι καὶ σὺ, ἀηδόνα.
Ποταμὸν τὸν Ἰορδάνη
ὅς ταῖς χωραῖς τοῦ Ἰωάννη
Ἄλογον ἐπέταξε
Μαρία καθδάληκε,
ἢ κυρὰ ἢ Παναγτὰ
ἢ καλὴ νοικοκυρὰ*

*Δὸς τοῦ Μάρτη πέντ' αὐγὰ
καὶ τοῦ Σχολιτῆ τέσσαρα
Κλοῦ, κλοῦ, κλοῦ καὶ γελά σου
Κάτσαι, κόττα μου, ὅς τ' αὐγὰ σου
Νὰ κλωσίζης τὰ πουλιὰ σου.
Ἄ! καλὴ νοικοκυρὰ
Νὰ χαρῆς τὸν ἄνδρα σου
καὶ τ' ἀρχοντόπουλά σου
Κε' ὅ, τι ἀγαπάει καρδιὰ σου*

*Όξου (α) ψύλλοι, κορτικοί,
Μέσα Μάρτης ὁ καλός.
Μέσα οὐλα τὰ καλὰ
Ν' ἀστοχῆσουν ἢ κορτούλαις
Νὰ πετύχουν ἢ σακκούλαις.*

(Καὶ εἰς ἔτη πολλά).

**ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΓΑΜΗΛΙΑ ΑΣΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΜΥΡΟΛΟΓΙΑ.**

Ἐν Ἀρχόδῳ τῆς Λακωνικῆς τὴν πρὸ τῆς Κυριακῆς καθ' ἣν γενήσεται ὁ γάμος Πρασκευῆν ἄδουσι κατὰ τὴν ζύμωσιν τῆς πῆτας τὸ ἐξῆς·

«*Χριστὴ ν' ἀνήσῃ ὁ γάμος σου, Χριστὴ νὰ λευλευδίση,
Νὰ βγάλῃ περικλώνια
Νὰ κηλαδοῦν τ' ἀπόδια,*

*Νὰ μαρθοῦν ἀγούροι ποῦ τὴν νόρην ἀγαποῦσαν,
Νὰ μαρθοῦν κοπέλαις ποῦ τὸν γαμβρὸν ἀγαποῦνε.
Καλὲ καὶ δὲν ζυμώνομεν τοῦ κύρ γαμβροῦ τὴν πῆτταν,
Καλὲ καὶ δὲν ζυμώνομεν τοῦ γάμου τὰ τσουρέκια,
Καλὲ καὶ δὲν βάλλομεν τὰ πάντα μόδια ἀλεύρι,
τὴν λίτραν τὸν βασιλικὸν καὶ τὴν οὐγγιὰν τὸν μύσχο;*»

τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἄδουσι καὶ τὸ ἐξῆς ἄσμα·

«*Δεσποτικὸ μου φλάμπουρο δεσποτικὴ παντιέρα,
Τὶ στέκεσαι τί καρτερεῖς, τί στέκεις τί παντέχεις;
τὸν ἄγιογιώργη καρτερῶ καὶ τὸν Χριστὸν παντέχω,
καὶ δέσποισαν τὴν Παναγιάν νὰ στεφανολογήσῃ.*»

τὸ Σάββυτον, εἰς τὴν ὑποδοχὴν καὶ σφαγὴν τῶν θυμάτων τοῦ γάμου, ἄδουσι τὰ ἐξῆς ἄσματτα·

«*Καλῶς τᾶστρι καὶ τὴν αὐγὴ καλῶς τὸ νιδ φεγγάρι,
τῆς Βενετίας τὸ φλάμπουρο τῆς Κρήτης τὸ φανάρι.
στοῦ κύρ γαμβροῦ μᾶς τὴν αὐλὴν τρέχουν κατέχναις βρούσαις,
τᾶκουσαν οἱ μελαχροινὰς κ' οὐλαῖς ἢ μαυρομμάταις,
Κ' οὐλαῖς ἐπῆραν κ' ἤλαθαν, κ' οὐλαῖς ἐδῶ γιομίσαν,
Μωρὴ μικρὴ μελαχροινὴ τί στέκεις καὶ δὲν γιομίζεις;
Τὶ γάρεις γιὰ νερὸ ἴθα ἐγὼ, τί γάρεις νὰ γιομίσω.
Ἦλθα νὰ ἰδῶ τὸν κύρ γαμβρὸν ποῦ ῥίνει τὸ λιθάρι.
Κάλλιο τὸ ῥίνει ὁ γαμβρὸς ἀπ' τᾶλλα παλληκάρια.*»

«*Ἀρχόντου γάμος γένεται καὶ ἀρχοντοπούλα παίρνει,
τὴν γῆ τὸν κόσμον κάλεσαν τὴν γῆν τὴν οἰκουμένην,
τὸν σταυραστὸν λησμόνησε δὲν πάει νὰ τὸν καλέσῃ.
Σφάζει βουβάλια ἐκατὸ κ' ἄλλαις τόσαις βουβάλαις,
Σφάζει καὶ ἐλαφόπούλα πέντ' ἔξ ὀκτῶ χιλιάδαις.*»

τὴν αὐτὴν ὅταν λούζουν καὶ ξυρίζουν τὸν γαμβρὸν ἄδουσι τὸ ἐξῆς ἄσμα·

«*Φέρτε μου τὸ χρυσὸ βανὶ καὶ ὀλόχρυσο λεγέني,
Νὰ λούσομεν τὸν κύρ γαμβρὸν καὶ τὸν καμαρωμένον.
Ποῦ ν' αἴρω ἀργυροζούραφο καὶ ὀλόχρυσον λουρίδα.
Νὰ μπαρπερίσω τὸν γαμβρὸν, καὶ τὸν καμαρωμένον.
Φέρτε μου ἀργυροζούραφο καὶ ὀλόχρυσον λουρίδα,
Νὰ μπαρπερίσουν τὸν γαμβρὸν καὶ τὸν καμαρωμένον·
Ποῦ πέφτει ἢ πόλις μακρονὰ ποῦ πέφτει ἢ χώρα ἀλάργα;*»

(α) Ἐξω λέγεται ὄξου, καθὼς πάντα τὰ εἰς ω οἱ Μανιάται εἰς οὐ προφέρουσι.

τὴν Κυριακὴν ὅταν ἀλλάξῃ ὁ γαμβρὸς λέγουσι τὸ ἐξῆς ἄσμα·

«*Σήμερ' ἀλλάζει ὁ οὐρανὸς σήμερ' ἀλλάζει ὁ ἥλιος,
Σήμερ' ἀλλάζει ὁ γαμβρὸς νὰ πάη γιὰ τὴν νόρην.
Γαμβρὲ, καὶ ποῖς σ' ἐστόλισε τὸ τουνεζίσιο φέσι;
Ἀφέντης μου μ' ἐστόλισε τὸ τουνεζίσιο φέσι.
Γαμπρὲ, γαρούφαλα βαστᾶς, γαμπρὲ, μωσκομουρίζεις,
Μήτε γαρούφαλα βαστῶ, μήτε μωσκομουρίζω.
Μυρίζει τὸ μανδύλι μου ὅπου ἔστειλ' ἢ καλὴ μου,
Ποῦ ἔχει τὸ ὑφάδι μάλαμα καὶ τὸ στημόνι ἀσῆμι,
Καὶ τὰ λιανοκλωνάκια του μὲ τὸ φιλι πλεγμένα.*»

ὅταν ὑπάγουν διὰ τὴν νόρμην·

«*Στὸ κίνημά σου, σταυραστὲ ὅτ' ὠρατὸ σου καθάλικι,
Φέρνεις τὴν βούσα πέρδικα καὶ χαμακθῆ τρυγίνα.
Φέρνεις τὰ ἔυτρα πρόδατα, φέρνεις τὰ ἄστρα γίδια.»*
«*Ἐκίνησε τὸ κάτεργο καὶ πάει τὸ κυπαρίσι.
Ποῖς εἶν' ἄξιος καὶ γρηγόρος νὰ πάη νὰ τὸ γυρίσῃ;
Περπάτει ἀστρὶ περπάτει αὐγὴ περπάτει νιδ φεγγάρι,
Περπάτει μῆλο κόκκινο κιδῶνι μυρισμένο,
Κ' ἐγὼ κοντὰ σου ἔρχομαι μὲ δυὸ μὲ τρεῖς χιλιάδες.
Μὲ τοῦ παπᾶνου τοὺς υἱοὺς καὶ τοὺς καμαρωμένους.»*

ὅταν φθάνη ἢ νόρμην εἰς τοῦ γαμβροῦ τὸν οἶκον·

«*Παραθυράκια μου χρυσὰ παρμάκια μου ἀσημένια,
Δεχθῆτε τὴν νοφούλα σας ποῦ ἔρχεται ἀπὸ τὰ ξένα,
Π' ὄρχεται ἀπὸ τὴν μάνα της; πολλὰ θαρραπαυμένη,
Π' ὄρχεται ἀπὸ τὰ ἀδελφιὰ της πολλὰ θαρραπαυμένη.»*

καὶ τέλος·

«*Ἐδῶ ποῦ ῥθες, νοφούλα μου, ἴδω ἔς τὰ πεθερικά σου,
ἴδω κυπαρίσι νὰ σταθῆς ἴδω βέργα νὰ λυγίσῃς,
ἴδω μαστραπᾶς Βενετικός νὰ μᾶς συχνοκεράσῃς.
Γιὰ τίμα τὴν τὴν πεθερὰ νὰ ἦσαι καλὴ νοφούλα,
Γιὰ τίμα τὸν τὸν πεθερὸ νὰ ἦσαι καμαρωμένη,
Γιὰ τίμα τὰνδρὸς σου τὴν σειριάν, νὰ ἦσαι καμαρωμένη.»*

καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ τὴν Κυριακὴν. εἰς δὲ τὴν οἰκίαν τῆς νόμφης τὴν αὐτὴν ἢ μέραν ὅταν κτενίζουν καὶ ἀλλάζουν τὴν νόμφην ἄδουσι οὕτω·

«*Φέρτε τὸ χτένι τάργυρὸ, καὶ τῆς ἰληγᾶς τὸ λάδι.
Φέρτε ἀνέσια ἀνέσια
καὶ ἔλα ἀγάλια ἀγάλια
Μὴ μοῦ κόψῃς τρίχα τρίχα ἀπὸ τὰ μαλλιά μου,
καὶ μὲ τριχοπονέση,
τί χάρισμα τὴν ἔχω ἀπὸ τὰ γονικά μου.
Μὲ πούλησες, ἀφέντη, γιὰ ἓνα ζευγάρι φέσια,
Δὸς τα ἀφέντη, δὸς τα καὶ ξαγόρασέ με.
τὰ δώσω δὲν τὰ δώσω ξαγορασμοὺς δὲν ἔχεις.
ἀν σου τὸ εἶπα ἴθω μανούλα, τοὺς ξένους μὴν τοὺς μπάζεις.
Οἱ ξένοι κεί ποῦ μπαίνουν ξανθὴ κόρη γυρεύουν!
Ἄλλην κόρην δὲν εὐρίσκουν ἐμένα θελὰ πάρουν.
Ἄργυρᾶ μου νόρμη κ' ἄλεξανδρινὴ,
Ποῖς θὰ σὲ ξεβγάλῃ ποῖς θὰ σὲ συνδράμῃ;
Ἄς ἦν καλὰ οἱ γονεῖς μου ποῦ θὰ μὲ συνδράμουν καὶ θὰ μὲ
καὶ σεῖς συντρίψισαίς μου καὶ συνομήλικίς μου. [ξεβγάλουν.
Γιὰ συνδράμετέ μου εἰς τὴν χαρὰ μου καὶ εἰς τὸ ξεβγαλμᾶ
εὐχῆσου με, μανούλα μου, τί θέλω νὰ ξεβγαίνω. [μου.
εὐχῆσου με Πατέρα μου, τί θέλω νὰ ξεβγαίνω.*

(Ἐὰν δὲ ὁ εἰς τούτων ἦται ἀποθαμμένος)

καὶ ἄς ἦσαι καὶ εἰς τὸν ἄδην.
εὐχῆσθῆτέ με ἀδελφιὰ μου τί θέλω νὰ ξεβγαίνω·
ἢ εὐχὴ μᾶς μετὰ σοῦ καὶ ἢ Παναγιὰ ἢ Παρθένος.»

Όταν μέλλη νά ἀναχωρήσῃ

« Ἄγιστοι πεθέροι καὶ ἄγιοι κουρσεμένοι
Γιὰ κοντοσταθῆτε κοντοκαρτεράτε.
Νὰ πατήσω σάλα ν' ἀναθῶ εἰς τὴν σάλα,
Ν' ἀποχαιρετήσω τοὺς γλυκοὺς γονεῖς μου,
Τὰ γλυκὰ μου ἀδέλφια καὶ τοὺς συγγενεῖς μου.
Γιὰ ἔγα, μανοῦλα μου, γιὰ ἔγα, γιὰ ἔγα ναιδῆς τὸν πόργον,
Πῶς τὸν δέρνει ὁ νότος καὶ τὸν κυματίζει,
Ἔτσι δέρνει ὁ νοὺς μου πῶς νὰ χαιρετήσω,
Τὰ πενθηρικά μου κ' ἔλους τοὺς συγγενεῖς μου.»

Τὸ ἑσπέρας ὅταν καλοῦν εἰς τὴν τράπεζαν ἕνα ἑκαστον ἄδουσι τὰ ἐξῆς ἄσματα. Ἐὰν ἦναι γέρων

« Μανοῦσι τῆς Μονοθεαίας καὶ σκίπη τῆς Κορώνης,
Καὶ κυπαρίσι τοῦ Μιστραῖ ἀνοιξὲς νὰ μῶω μέσα.
Ποῖς εἶσαι νὰ ἀνοίξω γὼ τώρα τοῦ μεσονύκτου;
Ἐγὼ ἤμουνα ποῦ σοῦ ἤφερα τὰ μῆλα εἰς τὸ μανδύλι,
Τὰ μῆλα τὰ δαμάσκηνά τὸ βράζακλι σταφύλι.»

Ἐὰν δὲ νεώτερος

« Ὀμορφος εἶσαι, νιούτσιε, σ' ἂν τ' ὄμορφο μανδύλι,
Σ' ἂν τ' ἀνδρονάκι ποῦ λαλεῖ τὸν Μάϊ καὶ τὸν Ἀπρίλη,
Σ' ἂν τὸ ζαχαροκάλαμον ποῦ τρώγουν οἱ ἀφεντάδες,
Καὶ τὸ μωχαμυρίζοντα οἱ μητροπολιτάδες.»

Ἐὰν ἐν ἀρραβῶνι

« Κόρη καὶ νιὸς δικάζονται ἀπ' ὦριον παραθύρι,
Ὁ νιὸς ἐγύρεψε φιλή καὶ ἡ κόρη δακτυλίδι.
Τί γάρεις εἶμαι χρυσικός νὰ φτιάσω δακτυλίδι,
Γιὰ νὰ μοιράζω δῶ καὶ κ' εἰς γιὰ μάτια καὶ γιὰ φρύδια;»

Ἐὰν πλησίον τοῦ γάμου

« Ἄγουρε ἄγουρε δροσερὰ κρουσταλοβραχιονάτε,
Ἄκουσε ποῦ σ' ὠμίλησε ἡ κόρη ποῦ σ' ἀγαπάει,
Νὰ πᾶς νὰ πάρῃς τὸ φιλή πρὶν βρέξῃ πρὶν χιονίσση,
Πρὶν καταθάσῃ ὁ Ντοῦναβίς καὶ κλείσουν τὰ γιοφύρια.
Ἐγὼ κ' ἂν βρέξῃ χαίρομαι, χιονίσση καμαρώνω,
Καὶ ἂν καταθάσῃ ὁ Ντοῦναβίς καὶ κλείσουν τὰ γιοφύρια,
Στὸ δακτυλίδι θὰ διαθῶ ἔς τὴν βέργα θὰ περάσω,
Εἰς ξεφτερόκαστρον ψηλὸ θὰ διπλωθῶ νὰ κάτσω.»

Ἐὰν μικρότερος

« Γραμματικὴ μου εὐμορφὲ γραμματισμένε ἀφέντη,
Ὅπου καθώσουν καὶ ἔγραφε γράμματα τῆς ἀγάπης.
Ἀπὸ τὸ γράμμα τὸ πολὺ καὶ τὴν συλλογισίαν του,
Ἐσφάλῃς τὸ χέρι του καὶ χύθη τὸ μελάνι,
Κ' ἔβαψ' ὁ νιὸς τὰ βουχὰ του καὶ τὰ μεταξωτά του,
Κ' ἔβαλε καὶ ἐδιαλάθη εἰς ἔλα τὰ περιχώρια
Ποῖς ἔχει μοσχουάπουνο ποῖς ἔχει ἀφράτο μύσχο,
Νὰ πλύνῃ ὁ νιὸς τὰ βουχὰ του καὶ τὰ μεταξωτά του;
Κάνεις δὲν ἀποκρίθηκε κανεὶς δὲν ὀμιλεῖ,
Παρὰ ἡ κόρη ποῦ ἀγαπᾷ ἐκείνη ἀπολογιέται
Ἐγὼ χῶ μοσχουάπουνο ἐγὼ ἀφράτο μύσχο,
Νὰ πλύνῃ ὁ νιὸς τὰ βουχὰ του καὶ τὰ μεταξωτά του.»

Ἐὰν δὲ μικρὸν παιδί

« Εὐὸ, μικρὸ ἀρχοντόπουλο, σπειρὶ μαργαριτάρη,
Καὶ τί μανοῦλα σ' ἔκαμα καὶ τί χρυσομηλίτσα,
Μήτε μανοῦλα μ' ἔκαμα μήτε χρυσομηλίτσα,
Παρὰ ὁ ἄγγελός μου μ' ἔβριψε μέσα εἰς περιβόλι,
Μὲ δυὸ γόρους βασιλικὸ μὲ πέντε μαντζουράνα.»

Εἰς τὸν κουμπάρον

« Στράταις μου καθαιρίσατε δένδρα μου φουντωθῆτε,
Γιὰ νὰ περάσῃ ὁ κύρ νοῦνὸς νὰ πάγῃ εἰς τὸ κουμπάρτζο του
Κ' ἡ στράταις ῥόδα γιόμισον κ' ἡ δημοσεῖαις λευκοῦδι,
Ἡ θάλασσα βασιλικὸ καὶ τὰ καράβια μύσχο.»

Εἰς γυναῖκα ἑγγαμῶν

« Στράταις μου καθαιρίσατε δένδρα μου φουντωθῆτε,
Τί θὰ περάσῃ μιὰ κυρὰ ἀρχόντισσα μεγάλη,
Σούρουν τὰ βουχὰ τῆς δροσιᾶ καὶ τὰ μαλλιά τῆς πάχη,
Σούρουν τὰ πασουμάκια τῆς ἐνὶ λογιῶν χρυσαφί.»

Εἰς κόρη

Ἐδῶ ναι μιὰ ξανθὴ κόρη, ξανθὴ καὶ μαυρομαμάτα,
Ἀπὸ μακρὰ τὴν προξενεῦν καὶ ἀπὸ κοντὰ τῆς λέγουν,
Γυροῦσαν καὶ πολλὰ προικιά γιὰ τ' εἶν' ἀρχοντοπούλα.
Καὶ ἂν τὰ γυροῦσαν δῶστέ τε καλὸς εἶναι καὶ ἄς τὰ πάρῃ,
Γυροῦσι σπίτια ἀπάτωτα μ' ἔλους τοὺς πατωτάδες.»

Καὶ τέλος εἰς τὸν ἱερέα ἄδου τὸ ἐξῆς ἄσμα

« Ἐσεῖνα, πιάνει, δέσποτα, τ' ἔλοχρυσο φελόνι,
Τὸ πετραχίλι τὸ χρυσὸ καὶ ἡ ἀσημένια ζώνη,
Νὰ χαιρέσαι νὰ λειτουργῆς νὰ ζῆς νὰ καμαρώνῃς.»

Ἐπειδὴ ἐν τῷ αὐτῷ μέρει εὐρισκόμενος παρετήρησα ὅτι πολλὰ καὶ τῶν μυρολογίων ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκλείπουν, ἔκρινα καλὸν ἵνα καὶ ταῦτα συλλέξω.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀποθνῶν καὶ τὸν συγυρίσωσι τοῦ λέγουν τὸ ἐξῆς μυρολόγιον, ἐὰν ἦναι γέρων

« Ἀφέντη μου σ' τοὺς ἀπεζοὺς φαίνεσαι καθβακάρης,
Καὶ μέσα σ' τοὺς καθβακαροὺς πύργος θεμελιωμένος.
Κι' ὅπου πατήσῃ ὁ μαῦρος σου πηγάδι θεμελιόνεις,
Πηγάδι λευκοπήγαδο στοιχιοθεμελιωμένο.»

Ἐὰν δὲ νέος

« Ἦλιε μου καὶ κύρ ἦλιε μου κοσμοτριγυριστή μου,
Αὐτοῦ ψηλά ποῦ περπατεῖς καὶ χαμηλ' ἀγναντεύεις
Μὴν εἶδες, μὴν ἀπάντησες μικρῶν παιδιῶν πατέρα;
Δὲν εἶδα δὲν ἀπάντησα μικρῶν παιδιῶν πατέρα.
Μὴν εἶδες μὴν ἀπάντησες τῶν γυναικῶν τοὺς ἄνδρας;
Μικρορφνοῦλι' ἀπάντησα κάτω στὸ σταυροδρόμι,
Μὰ τ' ἂν τὰ μάτιά του γλαρὰ τὰ χεῖλιχ του καυμένεκα
Ποῦ ἦσαν ὄρφανὸ παιδί κι' ἀπ' τὸ Θεὸ ῥιγισμένο;
Πῆγξ στὴ θειά μου γιὰ ψωμί στοῦ μπάρμπας μου ν'

[ἀλλάξω
Καὶ μ' εἶδ' ἡ θειά μου κ' ἐκλείσῃς κ' ὁ μπάρμπας μου
[καὶ φεύγει,
Καὶ μ' εἶδαν τὰ ζαδέρφιά μου καὶ μὲ λιθοβολοῦνε.
Φεῦγ' ἀπ' ἐμπρός μου στρίγγιλο κι' ἀπ' τὸ Θεὸ ὠρ-
[γιτμένο,
Τί πέφτουνε τὰ δάκρυά σου καὶ σβένουν τὴν φωτιά
|μου.»

Ἐὰν δὲ πολὺ νέος

« Δὲν σ' ὠμοίαζε λεβέντη μου στὴ μαύρη γῆς νὰ μῆθῃ,
Μὸν σ' ὠμοίαζε νὰ κάθεσαι ἔς ἕνα μ' ὄρφο τραπέζι,
Νὰ τραγουδῆς νὰ χαιρέσαι νὰ σὲ κερνοῦν νὰ πίνῃς,
Ἀγούρ' ἀγούρι δροσερὰ κρουσταλοβραχιονάτε,
Χρυσὰ ἦταν τὰ καλίγια σου κι' ἀργύρα τὰ σφυριά σου

Καὶ τὸ σφυρὶ ποῦ σφύριζε μὲ τὸ μαργαριτάρη,
Νύχτα σελόνει τᾶλογο νύχτα τὸ καλιγόνει,
Νύχτα περνάει τὸ Ρουφιὰ τὸ φοβερὸ ποτάμι,
Πάει νὰ πάρῃ τὸ φιλή προῦ βρέξῃ προῦ χιονίσση.»

Γενικῶς δι' ἔλους τοῦ λυπημένου

« Καταμερῶ νὰ κάτσωμεν ἐμεῖς οἱ λυπημένοι,
Νὰ μαζωχθοῦν τὰ δράκρυά μας νὰ γίνουνε ποτάμι,
Νὰ κάμουμε νεροσουρμὴ νὰ πᾶν στὸν κάτω κόσμο,
Γιὰ νὰ νιφθοῦν οἱ ἀνιφθοὶ νὰ πλοῦν κ' οἱ διψασμένοι,
Νὰ πλύνουν κ' οἱ βεργόλιχες τὰ σκουφομανδύλα των,
Νὰ βρίζουν κ' οἱ γραμματικοὶ νερὸ στὰ καλαμάρια.»

Εἰς τοὺς εἰς ξένην γῆν ἀποθανόντας

« Εὐτοῦ τοὺς ξένους δὲν τοὺς κλαῖν δὲν τοὺς μυρολο-
Μὸν πᾶνε καὶ τοὺς θάφτουνε σὲ χέριστο χωράφι [γούνε
Ἦλθ' ὁ καιρὸς τοῦ χωραφιοῦ καιρὸς τοῦ ζευγολάτη,
Φιλάνει τ' ἀλέτριά του χρυσὰ καὶ τὸ ἐνὶ ἀσημένιο,
Πρῶτ' αὐλακιά ποῦ βάρεσαν τὸν ξένον στὸ κεφάλι,
Ἀκούει τὸ μνημα καὶ γογγᾶ καὶ βαργιαναστενάζει,
Μνημά μου τί ἔχεις ποῦ γογγᾶς καὶ βαρυκαρσενάζεις;
Μὴν εἶν' τὸ χῶμά σου βαρὺ κ' ἡ πλάκα σου μεγάλη;
Δὲν εἶν' τὸ χῶμά μου βαρὺ κ' ἡ πλάκα μου μεγάλη,
Μὸν μὲ βραβαίνουν τὰ παιδιὰ ποῦ τάφηκα μικρούλια.»

Ἐτερον

« Ἦραν τὴν ὦραν καρτερῶ μὴ νὰ βροντίξῃ ἡ πόρτα,
Ν' ἀκούσω ἀλόγου πέταλα ξενητευμένου χνώτα.
Ξενητευμένο μου πουλι κι' ἀλαργινὸ γεράκι,
Ἡ ξενιτεῖα σὲ χαιρέται κι' ἐγὼ πίνω φαρμάκι.
Νὰ χα τὸν οὐρανὸ χαρτί τὴν θάλασσα μελάνι,
Νὰ σοῦ γράφα, ξενούλη μου, καὶ πάλιν δὲν μὲ φθάνει.
Νὰ χα τὴν θάλασσα γυαλί νὰ κύλαε λειμόνι,
Νὰ ἔβλεπα ξενούλη μου στὰ ξένα ποιὸς σοῦ στρώνει.
Μόνος μου στρώνω ὁ ἔρημος καὶ μοναχὸς κοιμᾶμαι,
Κοιμᾶμαι σ' ὄνειριάζομαι ζυπνῶ σὺν νοῦν μου σ' ἔχω.»

Γενικῶς διὰ πάντα ἀποθανόντα

« Τί νὰ σοῦ ζεῖλω μάτια μου εὐτοῦ σὺν κάτω κόσμῳ;
Νὰ στεῖλω μῆλο σέπεται κυδῶνι μαργαριτάρη,
Σταφύλι ξερογιάζεται, τριαντάφυλλο μαδιέται,
Σοῦ ζέλω καὶ τὰ δάκρυά μου δεμένα στὸ μανδύλι,
Τὸ μανδύλι ἄς καῆ, τὰ δάκρυά μου νὰ σώσουν.»
« Ἀκούστε, βαρυμοῖρα μου, ὅ,τι σοῦ παραγγείλω,
Νὰ μὴν ἀλλάξῃς τὴν λαμπρὴ καὶ πᾶς σὺν καλολόγο,
Κιθῆς τῆς νλαῖς κ' ἰδῆς τοὺς νιοὺς κ' ἰδῆς τὰ παλληκάρια
Καὶ δῶσ' ὁ νοὺς σου γῆν χαρὰ καὶ μένα λησημονήσης.»

Ἐτερον

« Νὰ φτιάσω γιόμα μυστικὸ καὶ δειπνο μυροδάτο.
Κ' ἂν φτιάσῃς γιόμα χαίρου το καὶ δειπνο δειπνήσε το
Νὰ σρώσω καὶ τὰ βουχὰ μου γιὰ νὰ λῆθῃς νὰ πλαγιάσῃς
Κι' ἂν σρώσῃς καὶ τὰ βουχὰ μου κοιμήσου μοναχὴ σου.
Νὰ πλύνω καὶ τὰ φόριά σου νὰ λῆθῃς νὰ τὰ φορέσῃς.

Κι' ἂν πλύνῃς καὶ τὰ φόρια μου βάλῃ φωτιά καὶ κάψα.
Θὰ πᾶς γῆς Ἄρνας τὰ βουνα γῆς Ἀπαρνίως τὸν κάμπον
Π' ἀρνιέτ' ἡ μάνα τὸ παιδί καὶ τὸ παιδί τὴν μάνα,
Π' ἀρνοῦντ' ἀδέλφια καρδιακὰ καὶ πολυαγαπημένα,
Π' ἀρνοῦνται μαῦρ' ἀνδρόγυνα καὶ πολυαγαπημένα.
Ὅτε ν' ἀσπρίσ' ὁ κόρακας νὰ γίνῃ περιστέρι,
Ὅτε νὰ στίψ' ἡ θάλασσα νὰ γένη περιβόλι,
Τότε, μαῦρη, νὰ καρτερῆς τότε νὰ παντηχίνης.»

Εἰς μικρὸν παιδίον

« Πουλάκι εἶχα στὸ κλουβὶ καὶ τό' χα μερωμένο,
Τὸ τάτζα τὴν ζάχαριν τὸ πότιζα τὸ μύσχο,
Κι' ἀπὸ τὸν μύσχο τὸν πολὺ κι' ἀπὸ τὴν μυρουδιά του
Ἐσκανδαλίσθη τὸ κλουβὶ καὶ μοῦ φυγε τάκιδι,
Κι' ὁ πουλολόγος πάει κοντὰ μὲ τὸ κλουβὶ στὰ χεῖρα,
Γύρισε πίσω βρὲ πολλὴ καὶ ἔμβα στὸ κλουβὶ σου.»

(Ἐκ τῆς ἐφημ. τῶν Φιλομαθῶν.)

JUVENTUS MUNDI.

ΟΙ ΘΕΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΗΡΩΙΚΗΣ ΕΠΟΧΗΣ.

Τὸν τίτλον τοῦτον φέρει βιβλίον νεοφανὲς καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦ περιεργότατον, τὸ ὁποῖον ἀρτίως ἐν Λονδίῳ ἐκδοθὲν ἐφέιλκυσε δικαίως τὴν προσοχὴν τῶν ἀπανταχοῦ λογίων. Συγγραφεὺς δὲ τοῦ βιβλίου τούτου εἶναι ὁ William Ewart Gladstone, εἰς τῶν ἐπισημοτέρων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας καὶ πρόεδρος τοῦ σημερινοῦ φιλελευθέρου Ἀγγλικοῦ ἀνακτοβουλίου.

Ἡ τάσις τῶν πολιτικῶν τῆς Ἀγγλίας ἀνδρῶν πρὸς τὰ γράμματα ἐν γένει, καὶ ἰδίως πρὸς τὴν κλασικὴν λεγομένην φιλολογίαν, εἶναι ἀξιοσημείωτος καὶ τὰ μέγιστα ἐκφραστικὴ.

Δικαίως συλλογίζονται οἱ πρακτικοὶ Ἄγγλοι, ὅτι οὐδὲν ἐπιβάλλει περισσώτερον εἰς τὰ πλήθη ἢ αἱ πολλαὶ καὶ βαθεῖαι γνώσεις ὁ ἀπαίδευτος ὑποχωρεῖ ἀείποτε ἐνώπιον τοῦ εὐπαιδευτοῦ, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἀσπονδότεροι ἐχθροὶ καὶ ἀντίπαλοι ἐνὸς πολιτικοῦ ἀπαντες αἰσθάνονται σεβασμὸν τινα καὶ ὑπόβλησιν πρὸς αὐτὸν, ὅταν οὗτος τυγχάνῃ πεπλουτισμένος ὢν μὲ εὐρεῖαις γνώσεις.

Τοῦτο μάλιστα γίνεται καταφανὲς εἰς τὰ καθαρῶς συνταγματικὰ κράτη, ἐνθα πᾶς πολίτης ἀποτελεῖ μέρος τῆς δημοσίας διοικήσεως. Ἐν αὐτοῖς ἡ ἔλλειψις νοδὸς οὐδεμίαν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ πρωτοβουλίαν, ἢ δὲ ἀμάθεια παρασύρεται εὐκόλως ὑπὸ τοῦ πάθους διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον μόνον ἢ μά-

θησις καὶ ἡ καλὴ ἀνατροφή εἶναι εἰς θέσιν καὶ νὰ πράξωσι τὸ καλὸν, καὶ νὰ καταστήσωσιν αὐτὸ διαρκές καὶ μόνιμον. Τὸ μέγα τοῦτο πολιτικὸν συμφέρον ἐννοήσαντες ὑπὲρ πάντα ἄλλον οἱ Ἄγγλοι, τὸ ἐκήρυττον καὶ τὸ κηρύττουσι καθεκάστην διὰ τῶν ἐξοχωτέρων πολιτικῶν αὐτῶν ἀνδρῶν. Πρὸ μικροῦ ἔτι ὁ λόρδος Στάνλεϋ ἐν τινι σπουδαίῳ αὐτοῦ λόγῳ ἐν ἐξεφωνήσῃ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Γλασγῶθης ἐνώπιον τῶν φοιτητῶν, διεκήρυττεν ὅτι οὐδὲν πρακτικώτερον τῆς παιδείας. Ἡ μάθησις εἶναι πολὺ ἰσχυροτέρα, ἢ τὸ σύστημα ἐκεῖνον τῶν ἀνθρώπων, αἵτινες μόνον τὸ ὕλικόν καὶ ἄμεσον συμφέρον ἔχουσι πρὸ ὀφθαλμῶν ἢ μάθησις ἀναδεικνύει πολὺ ἀποτελεσματικώτερον τῆς πολιτικῆς τέχνης τοὺς ἐξόχους πολιτικούς. Ὡς βίαςιν λοιπὸν τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς τῶν οἱ Ἄγγλοι θεωροῦσι τὰς γενικὰς καὶ εὐρείας γνώσεις. Ἐν Ἀγγλίᾳ εἶναι ἀδιάφορον τίνα εἰδικὸν κλάδον ἐπιστήμης ἐξέλεξέ τις, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐξέχη ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ διὰ γενικῶν γνώσεων, αἵτινες ἀνοψοῦσι τὸν κεκτημένον αὐτὰς ὑπεράνω τῶν κοινῶν ἀνθρώπων.

Καὶ κυρία μὲν μελέτη τῶν Ἀγγλῶν πολιτικῶν εἶναι, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, ἡ κλασικὴ φιλολογία· ἐκτὸς δὲ τούτου ἀσχολοῦνται μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἐπιμονῆς καὶ περὶ τὰ μαθηματικά, τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, τὴν ἀρχαιολογίαν, τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν, τὴν ἱστορίαν τῶν τεχνῶν καὶ τὴν ποίησιν. Καὶ ἐπειδὴ ἐν Ἀγγλίᾳ ὀλίγοι εἶναι οἱ ἐπάγγελμα ἔχοντες τὴν πολιτικὴν, ἅπαντες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον εἶναι καλοὶ πολιτικοί. Ἡ γενικότης δὲ αὕτη τῶν γνώσεων ἐξηγεῖ καὶ τὴν ἰκανότητα, ἣν ἔχουσιν οἱ πολιτικοὶ Ἀγγλοὶ εἰς τὴν διευθύνειν κλάδων ὑπηρεσίας, εἰς τοὺς ὁποίους οὐδόλως εἶναι εἰδικοί. Οὕτω π. χ. ὁ κύριος Λῶβ, ἀνὴρ πεπαυμένως, ὅστις ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου Παλμερστοῦ ἀνεδείχθη ὁ καλλίτερος ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσως, διευθύνει σήμερον ἐπιτυχέστατα τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν. Ὁ κύριος Κάρδβελ εἶναι πλούσιος κτηματίας καὶ οὐδέποτε ὑπῆρξε στρατιωτικὸς, καὶ ὅμως ὁ μὴ σπαθοφόρος οὗτος πολιτικὸς εἶναι σήμερον ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν καὶ ἀναδιοργάνωσε τὰ στρατιωτικὰ εἰς τρόπον ἀξιοθαύμαστον. Ὁ κύριος Childers δὲν εἶναι ναυτικός, οὐχ ἤττον ὅμως ὡς ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ ὑπουργείου κατώρθωσε νὰ ἐπιφέρει οἰκονομίας ἰκανῶν ἑκατομμυρίων φράγκων εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ναυτικῶν, χωρὶς νὰ ἐλαττώσῃ οὐδὲ κατὰ μίαν λέμβον τὴν ναυτικὴν τῆς Ἀγγλίας δύναμιν, πρᾶγμα ὅπερ οὐδεὶς τῶν ναυτικῶν ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας κατώρθωσε. Καταπληκτικώτερον ἔτι εἶναι τὸ παράδειγμα τοῦ δουκὸς Argyll, ὅστις καὶ τοὶ ὦν πολυμασχολώτατος ὑπουργὸς τῶν ἀποικιῶν,

κατορθώνει νὰ ἀσχολῆται εἰς νομοσχέδια ἀφορῶντα τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσως ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι, τῇ Σκωτίᾳ, καὶ εὐρίσκει συγχρόνως καὶ καιρὸν νὰ ἐκπονήσῃ καὶ βιβλίον περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου, βιβλίον σπουδαιότατον, ἐν ᾧ τοσοῦτον ἐμβριθῶς ἀνασκευάζει τὰ ἀξιώματα τοῦ Δάρβινος καὶ τοῦ Λουβῶκ, ὥστε ἡδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος καθ' ὅλον τὸν βίον του ἀποκλειστικῶς περὶ τὴν ἀνθρωπολογίαν καὶ τὰς ταύτη συγγενεούσας ἐπιστήμας ἠσχολήθη. Ἀναφέροντες ἀκόμη ὡς ἐν παρόδῳ τὸ παράδειγμα τοῦ λόρδου Δέρβη, ὅστις πρὸ τινῶν ἐτῶν καὶ τοὶ πρωθυπουργὸς ἐν Ἀγγλίᾳ ὦν καὶ ἔχων πλείστας ὄσας φροντίδας καὶ ἀσχολίας, ἐδημοσίευσεν μετὰ φρασίν τοῦ Ὀμήρου πλείστου λόγου ἀξίαν, μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὸ προκείμενον, εἰς τὸ σύγγραμμα δηλ. τοῦ σημερινοῦ πρωθυπουργοῦ Γλάδστον, τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται, « ἡ Νεότης τοῦ Κόσμου, » καὶ πραγματεύεται περὶ τῶν θεῶν καὶ ἡρώων τῆς ἡρωϊκῆς τῶν Ἑλλήνων ἐποχῆς.

Ἡ μελέτη τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων διεσκέδασεν τὰ νέφη τὰ καλύπτοντα τὸν Ὀλυμπον, τὴν σεπτὴν τῶν θεῶν κατοικίαν. Οἱ θεοὶ δὲν εἶναι πλέον ὡς περιεγράφοντο ὑπὸ ἀρχαιοτέρων σοφῶν ἐρμηνευτῶν ὄντα καθήμενα ἐν ὅλῃ τῇ σκυθρωπότητι ἢ σοβαρᾷ μονώσει ἐπὶ θρόνου καὶ τρεφόμενα ὑπὸ ἐγωϊστικῆς μεγαλειότητος, ὄντα μισοῦντα τὸν ἀνθρώπον καὶ πάντα τὰ ἀνθρώπινα· οὕτε εἶναι πλέον οἱ θεοὶ πλάσματα θνητὰ, ὡς τοὺς ἐκλαμβάνουσιν ἕτεροι τῶν φιλοσόφων. Οἱ Ὀλύμπιοι ἔχουσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀποκάλυψιν, ἣν προφῆται ἰδιαιτέροι ἐξηγοῦσιν εἰς τὰ πλήθη. Εἰς τῶν νεωτέρων τούτων προφητῶν ἀνεδείχθη ὁ ἐξοχος Γλάδστον. Ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγράμματι αὐτοῦ, ὁ συγγραφεὺς ἀπέφυγε τὸν κοινόν, τὸν τετριμμένον δρόμον· ἀρχεται ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῆς ποιήσεως (τοῦ Ὀμήρου) καὶ ἀποκαλύπτει ἡμῖν τὰς ἰδέας καὶ τὰς δοξασίας τοῦ αἰοῦ, δεικνύει ἡμῖν τὴν ἔννοιαν τοῦ ποιητοῦ καὶ ὅχι τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐρμηνεύοντος τὸν ποιητὴν κριτικοῦ, καὶ διὰ τοῦ ἀποφασιστικοῦ τούτου βήματος προεξέρχει τῶν προκατόχων του ὡς πρὸς τὰς μελέτας ταύτας. Ἰπὸ τίνα ἔποψιν τὸ ἔργον τοῦ Γλάδστον εἶναι συνέχεια ἔργων προγενεστέρων. Διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις ὅμως τὴν συνέθειαν ταύτην, ὀφείλει νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν ἀρχαίων τοῦ ποιητοῦ κειμένων, ὀφείλει ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ εὕρῃ τὰς ἐν τοῖς ἀρχαίοις μυθολογήμασιν ὑποκρυπτομένας παραδόσεις καὶ ἀληθείας, ὀφείλει νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἐν τῷ ὑφάσματι τοῦ μύθου ὑποκρύπτεται ἡ αἰωνία τῆς πραγματικότητος ἀλήθεια. Ὁ σκοπὸς λοιπὸν τοῦ συγγραφέως πρωθυπουργοῦ ἐν τῷ νεωτάτῳ αὐτοῦ πονήματι εἶναι νὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ἔρευ-

ναν ταύτην, καὶ κρατῶν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς χειρὸς ὡς ὀδηγὸς εὐσυνείδητος καὶ ἰκανὸς νὰ καταδείξῃ ἡμῖν τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν τὴν ἐν τοῖς ἀθανάτοις ἔπεσι τοῦ Ὀμήρου καὶ ἄλλων ἀρχαίων ποιητῶν ἐνυπάρχουσαν.

Συνδυάζων δὲ τὰς μελέτας ταύτας περὶ τῆς ἡρωϊκῆς ἐποχῆς, μετὰ τῶν περὶ Ὀμήρου καὶ τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς τῶν προγενεστέρων αὐτοῦ ἐρευνῶν, ἐξηγεῖ ἡμῖν ὁ Γλάδστον εὐκρινῶς καὶ πειστικῶς τὸ μέρος τὸ ὁποῖον ἔλαβον οἱ Φοίνικες εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Τὸ δὲ τέλος τοῦ βιβλίου ἀναφέρεται εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ καὶ εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ κόσμου ὑπὸ τῆς θείας προνοίας.

Περὶ τῆς λύσεως δὲ τοῦ πολυκρότου Ὀμηρικοῦ ζητήματος ὁ συγγραφεὺς ἡμῶν ἐπιφέρει αὐτολεξεί· « Δὲν διστάζω ποσῶς νὰ εἶπω ὅτι μὲ ὅλας τὰς μελέτας καὶ ἐρεῖνας νεωτέρων τινῶν συγγραφέων καὶ κριτικῶν, πρέπει νὰ ἦναι τις λίαν προσεκτικὸς ἀναγινώσκων τὸν Ὀμηρον, νὰ μὴ παραδέχῃται πάσας τὰς περὶ τῶν ἀθανάτων αὐτοῦ ποιημάτων κρίσεις, μὲ ἄλλους λόγους, ὅτι πρέπει ν' ἀναγνώσῃ τὸν Ὀμηρον καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ κρίνῃ.

Εἰς τὰ τῆς χρονολογίας τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου δὲν ἐκτείνεται ὁ συγγραφεὺς· συμφωνεῖ μόνον μετὰ τῶν δισχυριζομένων ὅτι αὐτὸς ὁ Ὀμηρος εἶναι ὁ ποιητὴς τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσεΐας, καὶ θέτει τὴν ἐποχὴν τῆς γεννήσεώς του ἢ ὀλίγον πρὸ τῶν Τρωϊκῶν, ἢ διαρκοῦντος τοῦ πολέμου τούτου. Τὸ παίημα τοῦ Ὀμήρου (ἡ Ἰλιάς), λέγει παρακατιῶν ὁ Γλάδστον, εἶναι ἱστορικόν, ἐν τῷ ὁποίῳ πιστὴ παρουσιάζεται ἡμῖν ἡ εἰκὼν τῶν Ἑλλήνων ἢ Ἀχαιῶν. Ἄλλ' ὁ Ὀμηρος δὲν ἦτο μόνον ἡ δόξα καὶ τὸ ἀγλαΐσμα τοῦ ἔθνους του· ἦτο τρόπον τινὰ ὁ πλάστης αὐτοῦ. Ἰκανῶς ἐκτείνεται ὁ Γλάδστον εἰς τὸ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Ὀμηρος ἦτο ὁ πατὴρ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας, φέρει δὲ πρὸς τοῦτο ὡς μαρτυρίας χωρὶς ἀμύπηλα ἐκ τῆς Ἰλιάδος καὶ ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας, καὶ μάλιστα τῆς Ὀδυσσεΐας, ἐνθα πολλάκις ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐν τῇ ἀγίᾳ γραφῇ ἀπαντωμένη ῥῆσις, ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἐγεννήθη διὰ νὰ ὑποφέρῃ καὶ ἐπὶ τέλους ν' ἀποθάνῃ, καὶ ὅτι μόνος ὁ Ζεὺς εἶναι ἀμετάβλητος, ἀθάνατος ὑπάρχων.

Οἱ συνεχεῖς ὑπαινιγμοὶ τοῦ συγγραφέως περὶ τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ περὶ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἀρχαίας λατρείας τῶν ὑποδεεστέρων θεῶν, μεταφέρουσι τὸν ἀναγνώστην διὰ φυσικῆς ὁδοῦ ἐπὶ ἀντικειμένου, περὶ ὃ πολλάκις ἐνησχολήθη ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια, τὴν μετᾶσιν δηλ. ἀπὸ τῆς ἀρχαίας θρησκείας πρὸς τὸν χριστιανισμόν. Τέλος δὲ ὁ σοφὸς συγγραφεὺς παραλληλίσας λίαν ἐπιτυχῶς τὴν ἀρχαίαν μυθολο-

γίαν μετὰ τῶν Ἑβραϊκῶν παραδόσεων καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι αἱ παραδόσεις αὗται, καὶ ἡ προσδοκία τῆς ἐλεύσεως τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος, σπουδαίως ἐπενήργησαν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς μορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἶναι ἡ βᾶσις τοῦ ὄλου συστήματος, καθ' ὃ αἱ θεῖαι ἰδιότητες ἐνσαρκοῦνται ἐντὸς τῶν μορφῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Πλὴν τούτου γνωστὸν εἶναι ὅτι καὶ ἡ κοινὴ δοξασία περὶ τῆς ἀμοιβαίας ἀνταλλαγῆς τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν Πατριαρχῶν συνετέλεσεν οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην.

Τὸ ἐν λόγῳ πόνημα τοῦ Γλάδστον, τὸ ὁποῖον εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας μεταφράζεται ἤδη, ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ἐξοχος πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας ἐπίσταται οὐχὶ μόνον νὰ διευθύνῃ ἐπιτυχῶς τὰ τῆς πολιτείας, ἀλλὰ καὶ ἐν ὥραις σχολῆς νὰ καταγίνηται περὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ δύσκολα ζητήματα τῆς φιλοσοφικῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος. Πότε θὰ φθάσωσιν οἱ παρ' ἡμῖν πολιτικοὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο; I. II.

Π Ε Ρ Ι
ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΤΟΥ
ΒΟΣΤΑΛΛΕΡΙΟΥ.

Διευθετήσας ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τὴν οὐδενὸς λόγου ἀξίαν βιβλιοθήκην μου ἀνεύρον ἔντυπον κατάλογον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἰωάννου Βοσταλλερίου (τοῦ ποτὲ καιροῦ πρεσβευτοῦ τοῦ βασιλέως τῶν Γάλλων ἐν Ἐνετίᾳ) περιέχοντα βιβλία μὴ ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ γνωστῷ καταλόγῳ τοῦ Κ. Βρετοῦ. Ἐπομένως φρονῶ ὅτι δὲν εἶναι τὸ παράπαν ἀνωφελὴς ἡ ἀναδημοσίευσίς τοῦ καταλόγου τούτου.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων συγγραφέων, τῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας περιωθέντων, τινὲς μὲν ἀπώλοντο οὐ πολλῶ πρότερον τῆς εὐρέσεως τῆς τυπογραφίας, οἱ δ' ἐκ τοῦ ναυαγίου σωθέντες εἶδον πάλιν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Τοῦτο παρατηρεῖται ἐν μέρει ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν λογίων τῆς 15ης καὶ 16ης ἑκατονταετηρίδος, ὧν τινες δὲν ἐξετυπώθησαν. Ἄλλ' ἔτι σαφέστερον τεκμηριῶσι τὴν μετέπειτα ἀπώλειαν πολυτίμων συγγραφέων οἱ κατάλογοι βιβλιοθηκῶν οἱ ἐν ἐκεῖνοις τοῖς χρόνοις συλλεχθέντες, ὡς ἐν παραδείγματι ὁ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἰωάννου Βοσταλλερίου κατάλογος, ἐν ᾧ πρὸς τοὺς ἄλλοις εἶναι σεσημειωμένα καὶ τὰ ἐφεξῆς ἔργα· « Ἀριστάρχου Γραμματικῆ καὶ Ὀμήρου Ὀδυσσεΐας ἐξήγησις ὑπὸ τε τοῦ αὐτοῦ καὶ τινῶν ἄλλων. » Ὁ δὲ Βο-

σταλλέριος οὗτος ἐπιτοπορεῖτο Conseiller mais-
tre des requêtes ordinaire du Roy et son Am-
bassadeur à Venise, καὶ ἠσχολήθη πολὺ εἰς τὰ
τῆς ἐν Τριδέντῳ συνόδου πράγματα. Ἐξῆ, ὡς ἐξ ἐ-
πιστολῆς τοῦ Laussac συνάγεται, ἐτι κατὰ τὴν
26ην Μαΐου 1563, ἀλλ' ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν, καθ' ἃ
δύο ἐπιστολαὶ τοῦ Ἰωσήφ Σκαλιγῆρου πρὸς τὸν Πέ-
τρον Δανιὴλ δηλοῦσιν, ἐτι πρὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1574.
Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τῶν εἰρημένων ἐπιστολῶν τῇ
ἀπὸ α'. Ἰουλίου χρονολογούμενῃ λέγει ὁ Σκαλιγῆρος
«Aussi je desire estre recommandé bien fort à
la bonne gré de Monsr. de Boistailli et lui dire,
s'il nous plaist, que si je lui puis faire se-
ruice, qu'il me trouvera tousiours à lui et pour
l'amour de feu Monsr. de Boistailli son père et
par sa vertu. Car encores que je n'aie oui
parler de la doctrine et vertu. Ἐν δὲ τῇ δευ-
τέρῃ τῇ ἀπὸ 24 Ἰουλίου ἐπ' ἴσης τοῦ ἔτους 1574
λέγει Je n'oublie pas aussi Monsieur de Bois-
tailli, auquel je desire faire secuice, comme
vous lui pourres dire, s'il vous plaist. Ὁ Γάλ-
λος λοιπὸν οὗτος πρεσβευτὴς Βοεσταλλέριος ἐκέ-
κμητο ἀξιόλογον βιβλιοθήκην, καὶ ὁ κατάλογος (ἴ-
σως τὸ πρωτότυπον) τῶν ἐν αὐτῇ περιλαμβανομένων
Ἑλλήνων συγγραφέων, πιθανώτατα ἀπάντων ἐν χει-
ρογράφοις διατηρουμένων, ὑπάρχει ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ
τῆς Βέρνης. Εἶναι δὲ κομψότατα γεγραμμένοι ἐπὶ
12 φύλλων καλλιστής περγαμνῆς, ὧν τὰ πρῶτα 23
σημαίνονται διὰ τῶν στοιχείων α', β', γ', δ', ε', ζ'.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ κατὰ μῆνα Ἰούλιον 1869.

N. PETRUS.

ΠΙΝΑΞ σὺν Θεῷ ἀγίῳ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ
ἐνδοξοτάτου Κυρίου Ἰωάννου Βοεσταλλε-
ρίου, πρεσβευτοῦ Ἑνετίησι τοῦ γαληνοτά-
του βασιλέως τῶν Γάλλων.

Fol. α'. Ἡ πεντάτευχος καὶ ἄχρι τῆς Ροῦθ μεθ'
ἐρμηνείας πολλῶν διδασκάλων τῶν παλαιῶν. Ἰουλι-
ανοῦ ἀποστάτου λόγοι καὶ ἐπιστολαί. Νικάνδρου θη-
ριακά. Βλεμμίδου λογική. Φαλάριδος ἐπιστολαὶ σὺν
εἰδυλλίαις Θεοκρίτου. Ἐλεγχος Ἰουδαϊκῆς πλάνης.
Θεοδώρου Μετοχίτου ὁμιλίαι, ἐμμέτρως. Ἀπολλω-
νίου Ἀργοναυτικά. Ὀρφῆως ἀργοναυτικά καὶ ὕμνοι.
Πρόκλου ὕμνοι. Ὀρφῆως περὶ λίθων. Διόρθωσις εἰς
Στράβωνα. Περὶ προσωδικῶν Ἡρωδιανοῦ. Θεοδώρου
Μετοχίτου λόγοι. Ἰσακῆ Ἀργυροῦ περὶ κύκλων ἡ-
λίου καὶ σελήνης. Γεωργίου τοῦ Γεμιστοῦ περὶ τῶν
ἐν Πελοποννήσῳ. Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιεύς, Βησσα-
ρίωνος, Πλάτωνος, Συνεσίτου, Γρηγορίου, Πλουτάρ-

χου, Ἀναχάρσεως, Ἀπολλωνίου ἐπιστολαί. Σιβύλ-
λης ἔπη. Αἱ ἐπιστολαὶ Παύλου καὶ πράξεις τῶν ἀ-
ποστόλων μεθ' ἐρμηνείας διαφόρων.

Fol. β'. Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας ἐρμηνεία εἰς
τὰς ἐπιστολάς Παύλου. Πρὸς Κωνσταντίνον βασι-
λέα τὸν Πωγωνάτον σύνταγμα περὶ τροφῶν ἀνωμό-
μου τινός. Βίβλος ὀνομαζομένη ἐφόδια τῶν ἀποδη-
μούντων. Διοσκορίδου Ἀναζαρβέως περὶ ὕλης ἰατρι-
κῆς βιβλία πέντε. Γραμματικὴ τοῦ Μοσχοπούλου.
Τοῦ αὐτοῦ σχέδη. Αἰσώπου μῦθοι. Ἐρωτήματα τοῦ
Μοσχοπούλου. Ἄλλα ἐρωτήματα. Πολυαίνου στρα-
τηγημάτων βιβλία ἡ. Ἰλαρίωνος μοναχοῦ τοῦ Βερ-
βοναίου λόγος διαλεκτικὸς περὶ τοῦ μυστικοῦ ἄρτου
τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀζύμων τῶν Λατίνων. Γρηγορίου
Ναζιανζηνοῦ ἔπη. Βασιλείου γινῶμαι δίστιχα. Ἰπ-
ποκράτους ἀφορισμοί. Γαληνοῦ ἐξήγησις εἰς τὸ προ-
γνωστικὸν Ἰπποκράτους. Μελετίου μοναχοῦ περὶ
φύσεως ἀνθρώπου. Περὶ οὐρῶν, ἀπὸ φωνῆς Θεοφίλου.
Τοῦ αὐτοῦ σφυγμοὶ καρδιῶν, Αἰσχύλου τραγωδίαὶ
σὺν ἐρμηνείᾳ. Αἰσχίνου λόγοι κατὰ Κτησιφῶντος καὶ
κατὰ Δημοσθένους καὶ κατὰ Τιμάρχου. Ἀριστοτέ-
λους ἐπιστολὴ εἰς Ὀλυμπιάδα. Δίωνος πέντε. Διο-
νυσίου σοφιστοῦ τέσσαρες. Λιβανίου τινές. Αἰσχίνου
ἐπιστολαὶ ἑξ'. Διονυσίου σοφιστοῦ τέσσαρες. Βασι-
λείου, Γρηγορίου καὶ Δίωνος ἄλλαι. Λύσιδος Πυθα-
γορικοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἰππαρχον. Ἀρκτουαρίου βί-
βλος, τελεία.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος.)

ΠΟΙΗΣΙΣ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλ. 460.)

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ.

Ἀφοῦ 'πούλησε τὸν Πλάστη
Ἐρρίψε τὴν ἀμοιβή,
Καὶ μονάχος του ἐκρεμάσθη
Ὁ προδότης στὸ κλαδί.

Ἡ ψυχὴ του ἡ κολασμένη
Ῥοχαλίζοντας βαριά,
Μέσ' στὸ λάρυγγα πιασμένη
Φλασφημοῦσε τρομερά.

Μὲ σπασμοὺς φρικτοὺς κ' ὀδύνη
Τέλος ἔφυγ' ἀπὸ 'κει,
Κ' ἡ θεὰ Δικαιοσύνη
Τὴν ἀρπάζει, τὴν κρατεῖ.

Εἰς τὸν Γολγοθᾶ τὴν πάει
Φέρνοντάς τιν ζεσμετά,

Καὶ στὸ αἷμα ποῦ ἀπαντᾷ
Ἐνα δάκτυλο βουτᾶ.

Τότ' ἀργὰ στὸ μέτωπό της
Γράφει ἀπόφασιν φρικτὴν
Καὶ μ' ὄργην στὸν κολασμό της
Τὴν ἐκρήμισ' ἀπὸ 'κει.

Ἐκρημίσθη μέσ' στὸν ἄδην
Ἡ χαμένη αὐτῆ ψυχὴ,
Κ' ἔγινε διπλὸ σκοτάδι,
Σεισμὸς, τρόμος καὶ βροντή.

Μὴ καὶ δυὸ καταραμένο
Ἀπὸ γῆ κ' ἀπ' οὐρανὸ
Τὸ κορμὶ της κρεμασμένο
Στριφογύριζε νεκρό.

Σιωπῆλὰ στὸ πέρασμά τους
Τ' ἀγγελουδία τ' ἀπαντοῦν,
Κρύβονται μὲ τὰ φτερά τους
Φοβισμένα καὶ πετοῦν.

Τότ' οἱ δαίμονες τὸ πλάνουν
Ἀπ' τὰ πόδι' ἀπ' τὸ λαίμω,
Καὶ τὴ ράχην τους τοῦ κἀνου
Ξυλοκρέββατο στερνό.

Μέσ' στοῦ ἄδου τὴ λαχτάρᾳ
Τὸ κατέβασαν μαζὺ,
Καὶ μὲ βλιάξιμο κ' ἀντάρᾳ
Τοῦ χαρίζουν τὴ ψυχὴ.

Παρευθὺς ζευγαρωμένη
Ἡ ψυχὴ μὲ τὸ κορμὶ
Ἡ ἀπόφασιν γραμμένη
Ἄρχισε ν' ἀναφανῆ.

Ἡ ψυχᾷς ἀφηνιασμένης
Ἄλλαις φεύγουνε μακρὰ,
Ἄλλαις στέκονται κρυμμέναις
Σταῖς σπηλαιῖς καὶ στὰ κλαδιά.

Τότ' αὐτὸς ἐντροπισμένος
Τὴν ἀπόφασί του σβῆ,
Μὰ ὅσο σβύνει ὁ κολασμένος
Αὕτη τόσο μένει 'κει.

Αὐτὸς σβύνει καὶ γραμμένη
Πάλαι φαίνεται λαμπρά...
Ὅτι ὁ Πλάστης γράψῃ μένει
Ὡς ποῦ νὰ 'λθῇ μὴ φορὰ!!

ΠΑΡΑΦΟΡΑ.

ΣΟΤΕΖ. Οἱ φελλάχοι, ἢ αἰγύπτιοι χωρικοὶ, ὑπό-
κεινται ἀκόμη, ὡς οἱ ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ χωρι-
κοὶ ἄλλοτε, εἰς τὴν ἀγγορείαν, δηλαδὴ ὀφείλουσι
νὰ ἐργασθῶσιν ὀρισμένον ἀριθμὸν ἡμερῶν εἰς ἔργα
τῆς κυβερνήσεως. Ἡ Ἐταιρία τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ,
διαπραγματευομένη μετὰ τοῦ Μωχαμέθ Σαῖδ-Πασᾶ
περὶ τῆς διατομῆς τοῦ μετ' ὀλίγον τελειουμένου
ἰσθμοῦ, εἶχε συνομολογήσει ὥστε ἀριθμὸς τις φελ-
λάχων νὰ ὀρισθῇ εἰς τὰς ἐργασίας ταύτας καὶ νὰ
τοῖς ἀποδοθῇ μικρὰ τις ἀντιμισθία.

Οἱ ἰθαγενεῖς ὑπῆρξαν ὠφελιμώτατοι διὰ τὰς ἀ-
ναχώσεις, διότι εἰσὶν ἐργάται ταχύτατοι καὶ δὲν ἔ-
χουσι σχεδὸν ἀνάγκην ἐργαλείων, πολλάκις δὲ ἀ-
φρέσκονται καὶ ν' ἀνασκάπτωσι τὴν γῆν διὰ τῶν χει-
ρῶν, καὶ πληροῦντες κἀνιστρα νὰ φέρωσιν αὐτὰ ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν μέχρι τῆς θέσεως εἰς ἣν ὁ τόπος μέλ-
λει ν' ἀνασκαφῆ. Ἐννοοῦσιν ἐνίοτε ὅτι ἡ μέθοδος
αὕτη ἀφαιρέσεως καὶ μεταφορᾶς χωμάτων ἀπὸ τό-
που εἰς τόπον δὲν εἶναι ταχεῖα εἰμὴ ἐφ' ὅσον οἱ ἐρ-
γάται εἰσὶ πολυπληθέστεροι· καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην
χώραν ἐκτὸς τῆς Αἰγύπτου ἢ δαπάνη ἤθελεν εἶσθαι
ὑπέρογκος.

Ἡ Ἐταιρία τοῦ Σουέζ μετεχειρίσθη ἕως εἰκοσι χι-
λιάδας φελλάχων· αὐτοὶ ὠκοδόμησαν τὰ προχώ-
ματα τοῦ ἰσθμοῦ ἐν τῇ λίμνῃ Μενζαλέ· αὐτοὶ προσ-
έτι ἀνέσκαψαν τὴν διώρυγα τοῦ γλυκέος ὕδατος
καὶ ἤρξαντο κατασκευάζοντες δίοδον διὰ τὴν ναυ-
τικὴν διώρυγα ἐπὶ τοῦ ὄροπέδιου τοῦ Ἐλ Γκίερ.
Εἰς τὴν θέσιν ταύτην εὕρισκομένων τῶν ἐργασιῶν, ἡ
Ἐταιρία, ἕνεκεν σπουδαίων διενέξεων, ἐστερήθη τοῦ
στοιχείου τούτου τῆς ἐργασίας. Τότε λοιπὸν ἐδέησε
νὰ ἐπινοήσῃ νέα μέσα ἐκτελέσεως.

Ἐφ' ὅλα τὰ σπουδαῖα σημεῖα μηχαναὶ μεγάλης
δυνάμεως ἀντικατέστησαν τὰς χεῖρας. Τὰ πτυάρια
ἔσα ἐπενοήθησαν πρὸς ταύτην τὴν χρῆσιν εἰσὶν ἀ-
ληθῶς ἄξια θαυμασμοῦ. Ἐν τούτοις καὶ φελλάχοι,
τετρακισχίλιοι περίπου τὸν ἀριθμὸν, καταγίνονται
εἰσέτι εἰς τὰς ἐπιχώσεις. Πρὸς μεταφορὰν τῆς ἄμ-
μου ποιοῦνται χρῆσιν ὄνων καὶ καμήλων ἀπὸ τοῦ
σαρωθέντος μέρους μέχρι τῆς θέσεως εἰς ἣν δεῖν νὰ
ρίψῃται αὕτη.

Ὅπότεν τὸ γιγαντώδες τοῦτο ἔργον περαιωθῆ, ὑπολογίζουσιν ὅτι θέλει ἀναχωσθῆ γῆ ἑβδομήκοντα ἑκατομμυρίων μέτρων, ἕκ τε τῆς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἕκ τῆς τῶν μηχανῶν.

ΝΕΟΦΑΝΗΣ ΑΜΑΞΑ. Τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων συγκοινωνοῦσιν ἀπὸ τινων μηνῶν δι' ἀτμοκίνητου ἀμάξης οὐχὶ ἐπὶ σιδηρᾶς ἀλλ' ἐπὶ τῆς συνήθους ὁδοῦ. Ἡ ἐφεύρεσις αὕτη εἶναι μέγα γεγονός διὰ τὴν περίοικον τῶν Παρισίων. Ἡ μηχανὴ αὕτη, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐφηρμόσθη τὸ ὠφέλιμον τοῦτο σύστημα μεταφορᾶς, καλεῖται «*Gallia*». Ἐπενοήθη παρὰ τῆς κυρίας Ἰουδιναλ, συζύγου τοῦ βουλευτοῦ τῶν Κάτω Πυρρηνάων, καὶ ἀνεδέξατο αὐτὴν ὁ Κύριος Μαρτελε, μηχανικός, δήμαρχος τοῦ **Champigny**. Ἡ κατασκευὴ αὐτῆς ὀφείλεται τοῖς **ΚΚ. Κιέντζη καὶ Γκαρνιέ.**

Ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀτμοκίνητος ἄμαξά διατρέχει τὴν γραμμὴν τὴν περιεχομένην μεταξὺ τοῦ ἐργοστασίου τοῦ **Bataelan**, ἐν τῇ λεωφόρῳ τοῦ **Πρίγκηπος Εὐγενίου καὶ τοῦ Champigny**. Ὁ **Κ. Γκαρνιέ** εἶναι προνομιούχος τῆς ἐπιχειρήσεως τῆς μελλούσης νὰ ποιήσῃ ὑπηρεσίαν τακτικὴν τεσσάρων καθ' ἑκάστην ὁδοποριῶν, σύρουσαν δύο λεωφορεῖα, ἑκάστου εἰκοσιτεσσάρων ἀνθρώπων χωρητικότητος, μετὰ ταχύτητος τριπλασίου τῆς τῶν συνήθων λεωφορείων. Ἡ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο μέρος διάνυσις τῆς ὁδοῦ ἐπιτελεῖται ἐντὸς πέντε τετάρτων τῆς ὥρας.

Ἡ ἐφεύρεσις καὶ ἐφαρμογὴ τῆς νέας ταύτης ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀτμοκίνητου μηχανῆς εἶναι ἀληθῶς πρόσδος καὶ ὀφειλομένη νὰ ἐπικροτήσωμεν αὐτήν.

ΓΑΜΟΙ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΙ. Οἱ Ἰσραηλίται ὀνομάζουσιν Ὅμερ τὴν μεταξὺ τοῦ Πάσχα καὶ τῆς Πεντηκοστῆς περίοδον. Ἀρχαία τις παράδοσις ἀποδίδει εἰς τὴν χρονικὴν ταύτην περίοδον ὀλεθρίας ἰδιότητος, καὶ ἕνεκα τούτου κατὰ τὴν Ὅμερ οἱ Ἰσραηλίται δὲν συνάπτουσι γάμον οὔτε ἐπιχειροῦσι μακρὰς ἀποδημίας. Ἐξαιρεῖται μόνον ἡ τριακοστὴ τρίτη ἡμέρα τῆς περιόδου, ἣτις, ἐφέτος, συνέπεσε τὴν 28 Ἀπριλίου. Ἡ ἡμέρα αὕτη, τούναντίον, εἶναι αἰσία, διότι, κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους, τρομερὰ πανώλης κατέπυσε τὴν ἡμέραν αὐτήν.

Οἱ Ἰσραηλίται ἐκλέγουσι κατὰ προτίμησιν πρὸς τέλοςιν τοῦ γάμου τὴν τριακοστὴν τρίτην ἡμέραν τῆς Ὅμερ (*Lag' l' Omer*). Τὸ ἔθιμον τοῦτο διαίρεται καὶ εἰς τοὺς νῦν χρόνους, καὶ σπάνιον εἶναι κατὰ τὴν ῥηθείσαν ἐποχὴν, καὶ ἰδίως εἰς τὰς ἀγροτικὰς κοινότητας, νὰ μὴ τελεσθῆ εἰς γάμος τούλαχιστον καθ' ἑκάστην ὀμάδα Ἰσραηλιτικῆς οἰκογενείας.

Ἰδοὺ δὲ πῶς τελεῖται ὁ Ἰσραηλιτικὸς γάμος. Ὁδηγεῖται ὁ μνηστὸς παρὰ τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ πενθεροῦ του, ἐλλείψει δὲ αὐτῶν, παρὰ δύο τῶν ἐγγυτέ-

ρων του συγγενῶν καὶ τοποθετεῖται. Ἡ μνηστὴ ἔρχεται κατόπιν αὐτοῦ, ὀδηγομένη παρὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς πενθερᾶς τῆς. Ὁ νεανίσκος ὑπεγείρει τὸ *ταλὶθ* ἢ τοὶ ἐπανωφόριόν του, ἐμφανίαν διὰ τούτου ὅτι λαμβάνει τὴν σύζυγόν του ὑπὸ τὴν προστασίαν του. Ὁ ῥαββίνος ἀναγινώσκει γεγωνίαν φωνῆ τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου· ἔπειτα ὁ μνηστὸς δεικνύων τὸν δακτύλιόν του τοῖς παρεστώσιν ἵνα πεισθῶσιν οὗτοι περὶ τῆς ἀγνότητος τοῦ μετάλλου, ἐμβλήματος τῆς εὐκρινείας τῶν λόγων του, ἀναφωνεῖ *Haréh ath Mekoudecheth li betabaat sou*. (διὰ τοῦ δακτυλίου τούτου ἁγιασθήτω μοι).

Ἡ τελετὴ περατοῦται τῆς μνηστῆς μῆτε λέξιν ἐκβαλούσης· τείνει μόνον τὴν χεῖρά της καὶ λαμβάνει τὸ σύμβολον τῆς συζυγικῆς καθαγιασέως. Τότε ἅπαντες οἱ παρεστώτες ἐκφωνοῦσι *Masel-Tob!* (Εὐδαιμονία!) καὶ τῶν συγγενῶν, φωνησάντων τὰς ἑπτὰ εὐλογίας, ὀδηγοῦνται αὐθις οἱ σύζυγοι, προπορευομένων τῶν ἐργάνων παιζόντων τεμάχια χαρωπὰ, καὶ ἀκολουθοῦμενοι ὑπὸ τῶν κεκλημένων εὐλογούντων καὶ ἐπαναλαμβανόντων τὸ *Masel-Tob!*

Οἱ νεόνυμφοι νήστευσι διατελοῦντες ἐφ' ὅλην τὴν ἡμέραν, δεῖπνοῦσι κατέναντι ἀλλήλων καθήμενοι, τρώγοντες ὄρνιθα καὶ ἄρτον ἐκ σταφυλῶν, ἐξεπίτηδες πρὸς τοῦτο κατεσκευασμένον.

Ἄλλοτε καὶ ἄλλα πολλὰ παρηκολούθουν τὴν τελετὴν αὐτήν, τὰ ὁποῖα τὴν σήμερον κατηργήθησαν.

ΔΙΚ.

ΕΥΕΡΓΕΤΗΜΑΤΑ. Ὁ ἐν Λονδίῳ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος προσέφερε τρεῖς χιλιάδας δραχμῶν εἰς τὸ Ἀμαλίσιον Ὀρφανοτροφεῖον, ὃ δὲ ἐν Πετροπόλει **Κ. Α. Μουρούζης** 4000 δραχμ. εἰς τὴν ἐταιρίαν τῶν Φίλων τοῦ λαοῦ. Ἀμφότεροι καὶ ἄλλοτε διὰ τοιούτων εὐεργεσιῶν ἐγένοντο ἄξιοι τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης.

ΘΕΑΤΡΑ. Ἡ Γαλλία ἔχει 337 θέατρα· ἡ Ἰταλία 298· ἡ Ἰσπανία 168· ἡ Ἀγγλία 159· ἡ Αὐστρία 152· ἡ Γερμανία 115· ἡ Πρωσία 76· ἡ Ρωσία 34· ἡ Ὀλλανδία 23· ἡ Ἑλβετία 20· ἡ Πορτογαλλία 16· ἡ Πολωνία 10· ἡ Σουηδία 10· ἡ Νορβηγία 7· ἡ Δανία 5· τὸ Σλέσβιγ 3· ἡ Ἑλλάς 5· ἡ Τουρκία 4· ἡ Ρουμανία 3 καὶ ἡ Σερβία 1, ἢτοι 1481 θέατρα ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην.

ΜΕΘΥΣΟΙ. Ἀπὸ τοῦ 1858 μέχρι τοῦ 1869 ἔτους, 8370 Ἄγγλοι ἀπέθονον ἐν Μεγ. Βρετανίᾳ ἕνεκα πολυποσίας. Παρατηρήθη δὲ ὅτι τὸ ἐν πέμπτῳ ἦσαν γυναῖκες.